

LUNDS
UNIVERSITET

Ökande fokus på säkerhet och bristande respekt för de mänskliga rättigheterna?

En innehållsanalys av EUs förhållningssätt till migration och asyl

Irma Nilsson

Avdelningen för mänskliga rättigheter

Historiska institutionen

Kurskod: MRSG31

Termin: Tredje terminen 2015

Handledare: Lena Halldenius och Rouzbeh Parsi

Omfång: 15867 ord (exkl. försättsblad, innehållsförteckning och abstract: 15476)

Abstract

How the EU is handling the situation in the Mediterranean Sea has direct implications on people's human rights. Therefore the purpose of this essay is to discuss the consequences of the EU's approach to migration and asylum, in relation to human rights. Three themes have been identified to show how the EU is interfering with people's access to their rights. These themes represent three levels of analysis, creating the context for the essay and its question at issue. This essay analysis material issued from the European Commission from 2008 until 2015.

One theme identifies the EU's focus on security. How the EU's approach shows a direction towards an increasing security focus is the concrete issue for this essay. The relation between a possible security focus and the other two themes: the definitions of migrants and migration, and also, EUs actions outside of the union in relation to the migration- and asylum question, creates a discussion that comply with the purpose of the essay.

The EU's approach to migration is analysed and discussed in a content analysis that combines the theoretical perspectives on security, inclusion, exclusion, and universal human rights. This analysis shows that the EU is including people that comply with the EU's own interests. Additionally, the analysis shows that the EU excludes almost everyone who does not comply with the EU's interests from its territory and from its protection. The EU is even interfering with people's right to seek international protection - asylum. Therefore, the EU violates and disrespects the universality of human rights.

Nyckelord/ Keywords: Migration, asylum, EU, inclusion, exclusion, security, Human Rights, skyddsbehövande, irreguljär migration

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Problemformuleringar, syfte och frågeställning.....	2
1.2	Material och avgränsningar.....	5
1.2.1	Primärmaterial.....	5
1.2.2	Sekundärmaterial.....	7
1.2.3	Källkritik	9
1.3	Operativa definitioner.....	10
2	Bakgrund.....	13
3	Teori och metod	15
3.1	Teori	15
3.2	Metod.....	18
4	Forskningsläge	22
5	Analys	26
5.1	Migration: Definitioner och förhållningsätt.....	26
5.2	Utvidgning av migrationskontroll	30
5.3	Migration och säkerhet	32
5.4	Sammanfattande analys.....	35
6	Slutsats.....	38
	Referenser.....	45

1 Inledning

Fler än 50 miljoner människor beräknades vara på flykt i juni 2014.¹ Hur dessa människor hanteras i internationella, regionala och nationella system är en extremt viktig fråga, framförallt då många av dessa människor utsätts för stora faror och risker. Likaså då antalet människor på flykt inte varit så här stort sedan andra världskriget.² Om vi zoomar in ser vi även de cirka 1700 människor som dött i Medelhavet under 2015.³ EU är därmed en central aktör angående migrations- och asylfrågan i Medelhavsregionen. Att situationen, som den ser ut, har enorma konsekvenser för människor är uppenbart. Därmed får situationen också konsekvenser för dessa människors rättigheter. Denna problematik är ingången till denna uppsats.

Migrations- och asylfrågan är extremt komplex och högst politisk. Den sträcker sig över flera politikområden och styrs av mängder av faktorer. För att kunna hantera dess storlek och komplexitet, inom ramarna för denna uppsats, krävs stora avgränsningar. Därför väljer jag att fokusera på några aspekter av frågan, som alla, i högsta grad, är relevanta för frågan som helhet.

EUs förhållningssätt till migration är centralt för att förstå EUs agerande. Deras förhållningssätt är även centralt för att förstå vilken relation EU identifierar mellan situationen, dess aktörer, sin egen roll och de mänskliga rättigheterna (som de förbundet sig till att tillgodose för människor).⁴ Därför är EUs *förhållningssätt* till några aspekter av migrations- och asylfrågan fokus för uppsatsen. De aspekter, teman, som identifierats för denna uppsats är enbart en liten del av vad frågan innefattar, berör och betyder. Vad detta utsnitt kan ge oss är dock en insyn i några av de komplexa delarna och därmed en hanterlig mängd faktorer att diskutera inom ramarna för denna uppsats. Dessa teman smalnar systematiskt av frågan och skapar därmed en konkretiserad ingång i denna komplexa och stora fråga.

¹ UNHCR, "Fler än 50 miljoner människor på flykt i världen", publicerad: 19/6 2014, senast hämtad 26/5 2015

² Ibid

³ Amnesty International, "EU: Europas ledare måste öppna ögonen", Publicerad: 22/4 2015, senast hämtad: 26/5

³ Amnesty International, "EU: Europas ledare måste öppna ögonen", Publicerad: 22/4 2015, senast hämtad: 26/5 2015. *Observera att siffran på antalet döda varierar mellan olika källor, se IOMs rapport för mer information om dessa skillnader*: International Organization for Migration, "Fatal Journeys, Tracking Lives Lost during Migration", 2014.

⁴ European Union Charter of Fundamental Rights, (2000) OJEC C 364/1, 7 december 2000

1.1 Problemformuleringar, syfte och frågeställning

Att EUs agerande och därmed deras förhållningssätt till migrationsfrågan har konsekvenser för de mänskliga rättigheterna är tydligt om vi betraktar dagens situation i Medelhavet. Att många av dessa konsekvenser är starkt negativa är lika framträdande. Vem som har ansvar för dessa människor, och därmed är ansvariga för människorättskränkningarna, är ytterligare en aspekt av migrationsfrågan som är komplex. Denna aspekt är inte min avsikt att utreda eller besvara. Istället menar jag, att vi kan lämna ansvarsfrågan däran och ändå diskutera det problematiska med EUs förhållningssätt. Jag upplever att hanteringen av situationen är paradoxal, då antalet människor som dör ständigt ökar,⁵ samtidigt som EU har förpliktat sig till ett stort antal människorättsåtaganden. Vad denna paradox delvis beror av är just; EUs förhållningssätt till migration och asyl.

För att kunna analysera förhållningssättet krävs det att vi klargör vad EU menar med migration. Vad betyder migration för EU? Vem är en migrant? Vilken relation har EU till dessa migranter? Genom att synliggöra svaren på dessa frågor ges en betydligt klarare bild över EUs egen ingång i frågan. Hur EU definierar och kategoriserar migration och migranter resulterar i att vissa människor inkluderas och andra exkluderas. Sådana effekter är närvarande i alla sammanhang där stater har regler för vem som inkluderas inom deras jurisdiktion och vem som inte gör det. Så länge vi är medborgare i olika länder har vi också olika entiteter som vi tillhör, och inte tillhör. Således är inkludering och exkludering nära knuten till gränser mellan stater och staternas medföljande jurisdiktion. Likaså är inkludering och exkludering ständigt närvarande då definitioner görs, då alla inte inkluderas i alla definitioner. Vilka konsekvenser EUs definitioner och kategorisering får, är relevant för denna uppsats då det möjliggör ett synliggörande av hur människor eventuellt hamnar i ”kläm” på grund av denna inkludering och exkludering. Uppsatsen syftar därmed till att diskutera hur EUs definition av migration och migranter bidrar till att människor exkluderas.

⁵ Vilket nyhetsrapporteringen om situationen i Medelhavet vittnar om då nya händelser med nya dödstal är ständigt förekommande i medier under 2015. *Se vidare under bakgrund.*

Detta tema utgör en analysnivå för uppsatsen då den är en del av den större bilden, varifrån denna uppsats utgår. Den befinner sig på en högre abstraktionsnivå av problematiken som denna uppsats berör. Den ringar in en del av EUs förhållningssätt vilket har en kontextualiserande effekt för uppsatsen och dess kommande aspekter.

Vi behöver även beakta vilken relation och vilket förhållningssätt EU har till övriga stater i regionen för att få en mer övergripande bild över EUs förståelse för situationen. Migrationsfrågan behandlas både internt och externt av EU, då den betraktas ha båda dessa dimensioner. Den externa dimensionen innefattas av EUs utrikespolitik men denna dimension för migration och asyl är begränsas till att röra dessa frågor.⁶ Den berör hur EU och andra utom-europeiska stater (tredjeländer) ska hantera migrationsfrågan. Den interna dimensionen rör således migrationsfrågan inom EUs externa gränser och berör medlemsstater. Hur EU förhåller sig till den externa dimensionen är nödvändigt att analysera för att synliggöra vilka antaganden och avsikter EU har med denna utvidgade, externa dimension. Likaså är det nödvändigt för att diskutera hur tillgången till EUs fysiska territorium påverkas av denna utvidgning. Således är det den fysiska tillgången som berörs i detta avseende. Uppsatsen avser därmed att diskutera hur EUs externa dimension av migrations- och asylfrågan påverkar människors tillgång till EU. Detta tema utgör uppsatsens andra analysnivå.

Denna analysnivå befinner sig på en lite lägre abstraktionsnivå, där inkluderande och exkluderande processer kan urskiljas för den fysiska tillgången till EU. Detta är relevant för att synliggöra vem som ges fysiskt tillgång till EUs territorium och därmed vem som ges tillgång till EUs ramverk för de mänskliga rättigheterna.

Dessa analysnivåer utgör kontexten för uppsatsens tredje nivå, vilken också formulerar uppsatsens konkreta frågeställning.

Många forskare har tidigare analyserat frågor som rör migration i förhållande till EU utifrån olika aspekter. Dessa har lagt en bred grund att utgå ifrån för oss som ansluter oss till att diskutera problematiken. Denna forskning framhäver EUs säkerhetsfokus gentemot migrationsfrågan. Enligt dessa tidigare forskare prioriteras säkerheten högt och delar av frågan framhävs som ett hinder, eller en motsats, mot denna säkerhet.⁷ En sådan process, av ökande

⁶ EU kommissionen, ”Insyn i EU-politiken: Invandring och asyl”, Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2014

⁷ *se bland annat*: Huymans, Jef, ”The European Union and the securitization of migration”, *Journal of Common Market Studies*, 2000. *Samt*: Hansen, Peo, ”EU:s migrationspolitik under 50 år: ett integrerat perspektiv på en motsägelsefull utveckling”, uppl.1, Studentlitteratur, Lund, 2008

säkerhetsfokus, kan uppnå en nivå som kallas *securitization*. Securitization är processens fullföljda nivå, då en fråga framställts och accepterats som ett starkt säkerhetshot. Denna process och ett sådant fokus är viktigt att beakta för vidare studier av detta slag.⁸

Speglar EUs förhållningssätt en riktning mot en sådan process? Vad är det som, i så fall, ställs mot denna säkerhet? Denna aspekt utgör uppsatsens tredje analysnivå. Denna nivå är nära knuten till de övriga två; Hur påverkar en riktning mot securitization EUs förståelse och definitioner av migration och migranter? Hur påverkar det förhållningssättet gentemot andra aktörer i regionen? För att kunna diskutera konsekvenserna av ett sådant fokus måste vi klargöra om ett sådant fokus faktiskt finns. Dock kan vi enbart studera en sådan *riktning* och inte migrations- och asylfrågans faktiska securitization.⁹ Uppsatsens konkreta frågeställning lyder därför:

Hur speglar EUs förhållningssätt till migration en riktning mot en securitization av migrations- och asylfrågan?

Dessa tre teman utgör uppsatsens problemformuleringar och preciserar uppsatsens frågeställning. Frågeställningen utgör grundbulten för uppsatsen, och den lägsta analysnivån. Med hjälp av slutsatserna av denna kan vi diskutera den första och andra analysnivån, då dessa två är kontextuella aspekter till ett eventuellt ökande säkerhetsfokus. Denna diskussion knyter an, och kopplar tillbaks, till uppsatsens utgångspunkt. Dessa tre teman; definitionen av migration och migranter, utvidgningen externt och en riktning mot securitization (säkerhetsfokus) av migrations- och asylfrågan, är de delar av problematiken jag väljer att lyfta. Dessa synliggör hur hanteringen och förhållningssättet hos EU har, en eventuell, negativ inverkan för människors rättigheter.

Dessa komponenter är enbart ett utsnitt från den stora och komplexa helheten som berör migration. De är dock talande för EUs förhållningssätt gentemot migrationsfrågan. De möjliggör en diskussion kring en eventuell ökning av säkerhetsfokus och dess konsekvenser i ett större sammanhang. Min utgångspunkt var att EUs förhållningssätt har negativa konsekvenser för människor och deras rättigheter. Dessa teman möjliggör en analys av just konsekvenserna av förhållningssättet. Analysnivåerna av dessa teman smalnar av den stora och komplexa frå-

⁸ Buzan, Barry, Wæver, Ole & Wilde, Jaap de, "Security: a new framework for analysis", Lynne Rienner, Boulder, Colo., 1998, s. 23ff

⁹ Mer om detta under "Teori"

gan och möjliggör en analys av EUs förhållningssätt och dess konsekvenser för några aspekter. Om det visar sig stämma, att EUs förhållningssätt speglar en riktning mot ett ökande säkerhetsfokus och därmed har negativ inverkan på människors rättigheter, undergräver detta också EUs trovärdighet som en aktör som står upp för dessa värden.¹⁰ Detta leder oss till syftet med uppsatsen; att diskutera konsekvenserna av EUs förhållningssätt till migration och asyl, i relation till de mänskliga rättigheterna.

1.2 Material och avgränsningar

EUs förhållningssätt till migration och asyl, i relation till de mänskliga rättigheterna, är fokus för denna uppsats. Detta förhållningssätt uttrycks i migrations- och asylpolicys som EU producerar och regleras av.

Olika typer av material krävs för att kunna ge en nödvändig och tillräcklig grund för att analysera EUs förhållningssätt och dess konsekvenser. Material har under hela uppsatsens gång samlats in för att underbygga förståelsen och analysen av uppsatsens frågeställningar. Materialet går att kategorisera som bakgrund (teori och praktik), teoretiska perspektiv, metodologiskt material och övrigt material.

Nedan preciseras uppsatsens primär- och sekundärmaterial.

1.2.1 Primärmaterial

Primärmaterialet har valts ut så att det behandlar migrationssituationen och migrations- och asylpolicys, indirekt eller direkt, där EU står som avsändare. För att urskilja bland allt material som produceras inom EU har jag valt att fokusera på tre tidsperioder. Perioden ”nu” (period 3) kopplas till de senaste katastroferna i Medelhavet, bland annat utanför Libyens kust. Denna period är högst aktuell och representerar förhållningssättet hos EU 2015. Nästa period (period 2) kopplas till den stora katastrofen vid Lampedusa 2013. Denna händelse har varit starkt omdiskuterad och EU startade upp en ny verksamhet för att hantera den situation som uppstod. Period 1 utgörs av tidsperioden kort innan dessa händelser, 2008-2011. Material från

¹⁰ Kommissionens ordförande, Juncker Jean-Claude, ”A New Start for Europe: My Agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change”, Strasbourg, 15 July 2014, punkt 7, s. 8

denna period utgjorde grunden för bestämmelserna som gällde under 2013 och 2015 och speglar det förhållningssätt som förekom strax innan de omdiskuterade katastroferna ägde rum. Dessa perioder ringar in de senaste årens policyförslag och förhållningssätt inom EU kring migration- och asylfrågor. Urvalet ger en aktuell inblick i frågan, vilket är väsentligt då situationen ständigt förändras, med förhållningssättet följandes därefter.

Materialet för dessa perioder består av pressuttalanden från den ansvariga kommissionen för dessa frågor (Migration & Home Affairs)¹¹ tillsammans med meddelanden (vilka inkluderar strategi- och policyförslag) från kommissionen till det Europeiska Parlamentet och Rådet, och för vissa även till Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén. Kommissionen föreslår nya lagar och följer upp så att lagarna följs av medlemsländerna.¹² Därmed har kommissionen stor makt att påverka inom Unionen och de har som ansvar att utveckla regelverket. Således speglar deras förhållningssätt vad de anser vara det viktigaste att förändra.

Deras uttalanden och meddelanden har valts ut med hjälp av följande begrepp som är relevanta för uppsatsens analysnivåer, frågeställning och syfte; *migration, asyl, irreguljär migration, laglig migration, och gränser*. Materialet berör frågorna på ett någorlunda generellt plan för att få en helhetsöverblick över förhållningssättet till situationerna och dess problematik. Smalare material ger en mer direkt ingång i specifika bestämmelser, vilket naturligtvis varit givande och intressant, men sådant material är inte möjligt att använda för denna uppsats på grund av dess begränsade utrymme och tidsram. Likaså har uppsatsen ett mer generellt än specifikt syfte, vilket gynnas av ett mer generellt och övergripande primärmaterial. Detta urvalskriterium har dock delvis kringgått gällande period två. Denna periods händelser resulterade i en ny verksamhet inom EU (Task Force Mediterranean)¹³ vilken är direkt relevant för att urskilja EUs förhållningssätt till denna form av uppstådda problematik. Därmed är detta material ändå relevant att använda för uppsatsen.

Nedanstående primärmaterial används för uppsatsen.¹⁴

Period 1:

PM1: Policy Plan on Asylum ¹⁵ (eng)	Kommissionsmeddelande 2008
--	----------------------------

¹¹ European Commission, Department, "Migration and Home Affairs", hämtad: 26/5 2015

¹² Sveriges Riksdag, EU-upplysningen, EU Kommissionen, hämtad: 26/5 2015

¹³ Council of the European Union, Brussels, 17409/13, 5 december 2013

¹⁴ Primärmaterialiet förkortas "PM" och ges nummer i den ordning de presenteras. Dessa förkortningar används för senare referenser till detta material.

PM2: En övergripande strategi för migration och rörlighet ¹⁶ (sve)	Kommissionsmeddelande, 2011
PM3: Communication on Migration ¹⁷ (eng)	Kommissionsmeddelande, 2011

Tabell 1: Primärmaterial för period 1

Period 2:

PM4: On the work of the Task Force Mediterranean ¹⁸ (eng)	Kommissionsmeddelande, 2013
PM5: EU action in the fields of migration and asylum ¹⁹ (eng)	Kommissionens pressmeddelande/MEMO, 2013

Tabell 2: Primärmaterial för period 2

Period 3:

PM6: Speech of Commissioner Avramopoulos: "on a new European Agenda on Migration" ²⁰ (eng)	Tal av kommissionären för "Migration, Home Affairs and Citizenship", 2015
PM7: European Commission Statement in the Mediterranean ²¹ (eng)	Kommissionens uttalande, 2015
PM8: Joint Foreign and Home Affairs Council: Ten point action plan on migration ²² (eng)	Kommissionens pressmeddelande, 2015
PM9: Commission makes progress on European Agenda on Migration ²³ (eng)	Kommissionens pressmeddelande, 2015

Tabell 3: Primärmaterial för period 3

1.2.2 Sekundärmaterial

Uppsatsen är situerat i en kontext som är nödvändig att redogöra kring för att förstå vilket sammanhang som den produceras i och samverkar med. Detta betyder att uppsatsen är i behov av ett kontextualiserande material. Detta material ger en kort genomgång av de relevanta be-

¹⁵ Europeiska kommissionen, "Policy Plan on Asylum, An integrated Approach to protection across the EU", COM(2008) 360 final, Bryssel, 17/6 2008

¹⁶ Europeiska kommissionen, "En övergripande strategi för migration och rörlighet", KOM(2011) 743 slutlig, Bryssel, 18/11 2011

¹⁷ Europeiska kommissionen, "Communication on migration", COM(2011) 248 final, Bryssel, 4/5 2011

¹⁸ Europeiska kommissionen, "on the work of the Task Force Mediterranean", COM(2013) 869 final, Bryssel, 4/12 2013

¹⁹ Europeiska kommissionen, "EU action in the fields of migration and asylum", MEMO, Bryssel 9 oktober 2013

²⁰ Avramopoulos Dimitris, "on a new European Agenda on Migration", Migration orientation debate, 4/3 2015

²¹ Europeiska kommissionen, "Statement on developments in the Mediterranean", Bryssel, 19/4 2015

²² Europeiska kommissionen, "Joint Foreign and Home Affairs Council: Ten point action plan on migration", Luxemburg, 20/4 2015

²³ Europeiska kommissionen, "Commission makes progress on a European Agenda on Migration", Bryssel, 4/3 2015

stämmelserna inom EU för migration och asyl. Detta material ger också en inblick i situationen i Medelhavet, då materialet också utgörs av nyhetsrapportering och människorättsorganisationers rapportering om situationen i Medelhavet. Detta kontextualiserande material utgör uppsatsens (praktiska) bakgrund.

Den teoretiska bakgrunden presenteras under ”Forskningsläge” och avser att skapa en bredare förståelse för det ramverk som denna uppsats berör eller behandlar. Detta material består av vetenskapliga artiklar och vetenskaplig litteratur.

Uppsatsens teoretiska perspektiv består av två olika teoretiska ingångar. Det ena perspektivet berör säkerhet, skapandet av säkerhetsproblem och processen av securitization. Delar av Barry Buzans, Ole Wævers och Jaap de Wildes forskning används för detta perspektiv.²⁴ Deras teoretiska ramverk ger uppsatsen en förklaringsmodell för de förhållanden EU har till säkerhet och migration och ger en möjlighet att diskutera dessa frågor på ett konkretiserat sätt. Nästa perspektiv berör mänskliga rättigheter samt inkludering och exkludering. Det synliggör problematiken som finns kring den universella aspekten av rättigheterna och vilka inkluderande och exkluderande processer som äger rum knutet till migration. Hannah Arendts kritiska forskning och Jari Pirjolas forskning i problematiken kring de mänskliga rättigheterna formar detta perspektiv.²⁵ Detta försätter uppsatsen i en starkt normativ position då de teoretiska ramverken tydligt förespråkar de mänskliga rättigheterna, och dess universella giltighet.

För att urskilja vilket förhållningssätt som förekommer inom EU används en innehållsrik idéanalys. Denna metod kan möjliggöra ett synliggörande av materialet och urskilja aspekter av ett material som inte går att urskilja genom en ”vanlig läsning”. Ludvig Beckmans ”Grundbok i Idéanalys”²⁶, kompletterat av Göran Bergströms och Kristina Boréus ”Textens mening och makt”²⁷ ligger till grund för uppsatsens metodologiska material.

Övrigt material som används syftar till att skapa en djupare förståelse av de aspekter uppsatsen berör. Detta material utgörs till stor del av EUs eget material, och används för defi-

²⁴ Buzan, Barry, ”People, states and fear: the national security problem in international relations”, Wheatsheaf, Brighton, 1983 *samt*: Buzan, Wæver & Wilde, 1998

²⁵ Pirjola, Jari, ”European Asylum Policy – Inclusions and Exclusions under the Surface of Universal Human Rights Language”, *European Journal of Migration and Law* 11, 347–366, 2009 *samt*: Arendt, Hannah (1951) ”The Decline of the Nation-State and the End of the Rights of Man” ur *The Origins of Totalitarianism* (kap 9)

²⁶ Beckman, Ludvig, *Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer*, Santérus, Stockholm, 2005

²⁷ Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, [utök.] uppl.3, Studentlitteratur, Lund, 2012

nitioner och andra bestämmelser. Definitionerna kompletteras ytterligare med material från Svenska Akademiens Ordbok. Sveriges Riksdag utgör även en källa.

1.2.3 Källkritik

Primärmaterialet är kommunikativt material och därför också kommunikativa händelser. Denna aspekt är nödvändig att beakta då framställningen av materialet är genomtänkt och har som syfte att redovisa innehållet på ett bestämt sätt. Kommissionens pressuttalanden och kommissionärens tal måste ses i ljuset av deras intresse av att framstå på ett specifikt sätt. Troligen har framställningen också som syfte att övertyga läsaren om något. Kommissionsmeddelandena är främst en ”inre” kommunikation och ovan aspekt är av lite mindre vikt. Dock kan kommissionen vilja framställa sina åsikter på ett sätt som påverkar rådet i den riktning som överensstämmer med kommissionens övertygelser. Likaså är materialet tillgängligt för utomstående, vilket ändå kan påverka framställningen av innehållet. Dessa aspekter är viktiga att ta i beaktande då materialet analyseras.

Bakgrundsmaterialet är inhämtat från EUs egna dokument och informationskanaler vilket därmed är de gällande bestämmelserna. Bakgrundsmaterialet om Medelhavet är sammansatt av flera olika aktörer, för att ge en flersidig och så neutral beskrivning som möjligt av situationen. Detta material kan självklart vara riktat, beroende av en positiv eller negativ position mot exempelvis EU, migration och invandring. Likaså kan materialet från organisationer anses vinklat då dessa aktörer ofta är på ”de utsattas sida”. För att undvika en sådan vinkling används därför material från både nyhetsaktörer och människorättsorganisationer samt från olika aktörer inom dessa kategorier. Den teoretiska bakgrundens (forskningslägets) material är kritiskt granskat.

De teoretiska perspektivens innehåll återkommer bland den tidigare forskningen och därmed har dessa perspektiv hög validitet. De utgörs av vetenskapliga artiklar och vetenskaplig litteratur. Dessa perspektiv ges därmed en bredare och solid grund.

Uppsatsens metodologiska material är främst inhämtat ifrån en källa. Detta kan anses inge en lägre trovärdighet för uppsatsen, men då materialets innehåll återkommer i uppsatsens andra metodologiska material, vilket studentlitteratur gett ut, är denna aspekt betydligt mindre. Dessa källor är likaså vetenskaplig litteratur vilket höjer trovärdigheten.

Min position som forskare är viktig att belysa. Jag som forskare kan omöjligt vara helt opartisk eller helt neutral då även jag är situerad i en viss kontext. Mitt val av uppsatsämne,

mitt syfte samt mitt val av teori speglar denna positionering samt detta normativa ställningstagande. Min positionering som människorättsstudent, och förespråkare av de mänskliga rättigheterna är således framträdande. Den tolkning av materialet som jag gör kan därför tyckas vara felaktig eller missvisande, på grund av min delvis partiska utgångspunkt. Detta är inte fallet då min egen medvetenhet om min position hjälper mig att granska mig själv och min egen tolkning lika kritiskt som jag granskar övrigt material. Transparensen kring min egen position och min normativa utgångspunkt gynnar därför uppsatsen och förminskar riskerna för eventuella ändamålsenliga tolkningar.

1.3 Operativa definitioner

Att migration inbegriper en förflyttning känns ofta igen. Men under vilka omständigheter en förflyttning blir en migration är desto otydligare. *Migration* definieras enligt svenska akademiens ordbok som; ”förflyttning av ett flertal individer från en plats till en annan”.²⁸ Med en sådan definition krävs det att det är mer än en person som förflyttar sig, och att dessa multipla personer förflyttar sig gemensamt. *Migrera* definieras, enligt samma källa, som ”vandra”, eller ”flytta”. Migrera likställs även med migration, emigrera och immigrera.²⁹

Dessa definitioner antyder att det är förflyttningen i sig självt som betraktas som en migration. Någon tidsangivelse för den planerade vistelsen vid framkomst är inte specificerat. Med en sådan definition inbegrips även icke-permanenta bosättningar på en annan plats än den ursprungliga bosättningen.

För EU definieras migration (”immigration”) som;

In EU context, the action by which a person from a non-EU country establishes his or her usual residence in the territory of an EU country for a period that is, or is expected to be, at least twelve months”³⁰

Således inbegriper migrationen enbart personer som flyttar utifrån och in till EU, och förväntas stanna minst ett år. Här är därmed personen och tiden relevant för att förflyttningen ska bli en migration.

²⁸ Svenska Akademien, Svenska Akademiens ordbok, sökord ”migration”, 21/5 2015

²⁹ Svenska Akademien, Svenska Akademiens ordbok, sökord ”migrera”, 21/5 2015

³⁰ Europeiska Kommissionen, EU Immigration Portal, Glossary, sökord: immigration, 27/5 2015

Den definition *jag* använder för *migration* i denna uppsats är en förflyttning utan tidsangivelse, där både individer och kollektiv räknas in, oberoende av var personen/personerna utgick ifrån. Således blir en *migrant*, enligt min definition, någon som genomgår denna förflyttning. EU definierar en migrant som; ” A broader-term of an immigrant and emigrant, referring to a person who leaves one country or region to settle in another, often in search of a better life”.³¹ En migrant definieras därmed ungefär likadant för mig och EU, dock antyder inte min definition att migranten söker ett bättre liv.

Vem som är internationellt skyddsbehövande avgörs av internationella regler och lagar. Genèvekonventionen utgör grunden för flyktingars rättsliga ställning.³² Denna konvention, och dess definition av flykting, ligger till grund för EUs definition av flykting;

A person who, owing to a well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, political opinion or membership of a particular social group, is outside the country of his/her nationality and is unable or, owing to such fear, is unwilling to avail him-/herself of the protection of that country...³³

Denna definition är därmed en definition av flykting som EUs regionala skydd innefattar. Denna identifierar en välgrundad rädsla för att bli förföljd på grund av någon av de nämnda punkterna, vilket medför att personen inte kan eller vill åka tillbaka till sitt nationella land.

Asyl definieras, enligt EU, till att innefatta den som;

It is granted to a person who is unable or unwilling to seek protection in his/her country of citizenship and/or residence, in particular, for fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion.

Således innefattar asyl och skyddet för flyktingar i princip samma grunder. Då denna uppsats inte fastställer något rättsläge för det internationella skyddet är en mer detaljerad genomgång av dess rättskällor och dess verkan inte aktuellt att göra. Istället används ovanstående definitioner för vem som anses ha rätt till EUs regionala skydd. Artikel 18 i EUs Stadga om de Grundläggande Rättigheterna befäster rätten till asyl, och därmed också dess juridiska verkan.³⁴

³¹ Europeiska Kommissionen, EU Immigration Portal, Glossary, sökord: migrant, 27/5 2015

³² Convention Relating to the Status of Refugees, 189 UNTS 137, 22 april 1954

³³ Europeiska Kommissionen, EU Immigration Portal, Glossary, sökord: refugee, 27/5 2015

³⁴ European Union Charter of Fundamental Rights, 2000, art. 18

Vi kan nöja oss med att klargöra att detta internationella skydd finns regionalt inom EU, och att EU har åtagit sig att tillgodose detta skydd för människor i behov av det. Dessa definitioner inbegriper enbart flyktingar och de som har rätt till asyl. Jag kommer att använda begreppet *skyddsbehövande* då jag benämner människor som innefattas av de internationella och regionala skyddsbestämmelserna, istället för att prata explicit om antingen flyktingar eller människor som har rätt till asyl. Ibland används enbart begreppet *regionalt skydd*, men då EUs regionala skydd innefattar de internationella bestämmelserna har dessa benämningar samma innebörd.

2 Bakgrund

Schengensamarbetet, och den fria rörligheten för varor, tjänster, kapital och människor, började gälla 1999 och de interna gränskontrollerna avskaffades. EU-medborgare har rätt att uppehålla sig i ett annat medlemsland i tre månader, och längre då de ska arbeta, studera, leva som pensionär eller är självförsörjande. EU-medborgares familjer har även rätt att flytta med till ett annat medlemsland, även om familjemedlemmarna inte själva är EU-medborgare.³⁵ Detta samarbete beskriver EU som deras största bedrift.³⁶ För dem som inte är EU-medborgare regleras deras resor till, och deras uppehåll i, EU av EUs bestämmelser om visumkrav. Kraven varierar mellan olika länder och är specificerade i rådets föreskrift från 2001.³⁷

Sedan 1999 har EU även arbetat för att införa en gemensam asylpolitik för alla medlemsländer, detta kallas för "Common asylum system" (CEAS).³⁸ Detta system klargör att asyl är berättigat för den som flyr från förföljelse eller allvarlig skada. Detta system innefattar bestämmelser om bland annat asylproceduren, mottagande och kvalifikationer för asyl.³⁹

EU har sedan 2005 arbetat med en övergripande strategi för migration och rörlighet (Global Approach to Migration and Mobility, GAMM). Denna strategi är EUs ramverk för EUs externa migrations- och asylnpolicy.⁴⁰

FRONTEX bildades 2004 och är EUs gränsbevakningsorgan. FRONTEX hanterar de externa gränserna och samarbetar med medlemsländerna i detta avseende.⁴¹ FRONTEX har identifierat Medelhavet som en av de vanligaste routerna in i Europa.⁴²

³⁵ Sveriges Riskdag, EU-upplysningen, "Schengen och fri rörlighet för personer", senast uppdaterad: 7/5 2015, senast hämtad: 26/5 2015

³⁶ Europeiska kommissionen, "Insyn i EU-politiken: Gränser och Säkerhet", Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2014, uppdaterades senast nov 2014.

³⁷ Council Regulation (EC) No 539/2001, 15 mars 2001

³⁸ Europeiska kommissionen, Migration and Home Affairs, "A common European Asylum System", senast uppdaterad: 2/4 2015, senast hämtad: 26/5 2015

³⁹ Europeiska kommissionen, "A common European Asylum System", Home Affairs, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014.

⁴⁰ Europeiska kommissionen, Migration and Home Affairs, "Global Approach to Migration and Mobility", senast uppdaterad: 13/4 2015, senast hämtad: 26/5 2015.

⁴¹ Council Regulation (EC) No. 2007/2004, 26 oktober 2004

⁴² Frontex, "annual risk analysis", Warsaw, Risk Analysis Unit, maj 2014.

Dagens situation i Medelhavet benämns som en humanitär kris av FNs flyktingorgan, UNCHR. I sitt pressuttalande den 23e april i år kritiserar de EUs åtgärder gentemot situationen.⁴³ Denna kritik återkommer från andra människorättsorganisationer och Non Governmental Organisations (NGOs).⁴⁴ Under 2013 uppmärksammades flera händelser utanför Lampedusa och nu, under 2015, har händelserna utanför Libyens kust uppmärksammats. Dessa har lett till hundratals döda människor.⁴⁵

⁴³ UNHCR, ”Joint statement on Mediterranean crossings”, Press Releases, 23/4 2015, senast hämtad: 28/5 2015

⁴⁴ Human Rights Watch, ”The EU Stands By as Thousands of Migrants Drown in the Mediterranean”, 25/2 2015, publicerad i: Quartz, skriven av: Benjamin Ward, senast hämtad: 28/5 2015. *Samt*: Amnesty International, ”Lives adrift Refugees and migrants in peril in the central Mediterranean”, september 2014

⁴⁵ Svenska Dagbladet, ”Båt kapsejsad i Medelhavet - upp till 900 flyktingar överbord”, publicerad: 19/4 2015, senast hämtad: 28/5 2015, *se även*: Svenska Dagbladet, ”Medelhavets flyktingkatastrof förvärras”, publicerad: 15/4 2015, senast hämtad 28/5 2015, *se även*: Dagens Nyheter, ”Fler än 900 befaras döda efter ny flyktingkatastrof”, publicerad: 19/4 2015, senast hämtad: 28/5 2015, *se även*: Sveriges Radio, ”Lampedusa "en skam för EU”, publicerad: 10/11 2013, senast hämtad: 28/5 2015, *se även*: Sydsvenskan, ””Dödens hav” ska upp på EU-ledarnas bord”, publicerad: 7/11 2013, senast hämtad: 28/5 2015

3 Teori och metod

Nedan följer en genomgång av uppsatsens teoretiska perspektiv, dess teoretiska innebörd och funktion i uppsatsen. De presenteras och diskuteras separat för att skapa en bättre förståelse. Teorin som berör säkerhet appliceras för uppsatsens tredje analysnivå och dess konkreta frågeställning. Teorin om inkludering och exkludering appliceras för konsekvenserna av den eventuella ökningen av säkerhetsfokus och diskuterar dess inverkan för de två andra temana som utgör uppsatsens första och andra analysnivå. Arendts normativa perspektiv, om universella rättighetsanspråk, fungerar främst som korrelerande med uppsatsens utgångspunkt. Arendt ramverk har influerat mig som forskare i stor utsträckning, därför är hennes perspektiv nödvändigt för uppsatsen att beakta, för diskussionen kring de mer generella konsekvenserna av EUs förhållningssätt.

Nedan presenteras även metoden och dess ”analysapparat”. Denna analysapparat utgör även de teoretiska perspektivens praktiska användande i uppsatsen.

3.1 Teori

Vad säkerhet innebär är relativt till vem denna säkerhet avser att beröra. Individer, stater och det internationella systemet förhåller sig till säkerhet och osäkerhet olika, då de befinner sig på olika ”nivåer”. Dock krävs en helhetsbild av samtliga nivåers förhållande till säkerhet för att förstå hur de samverkar både internt och externt. Beroende av vilka objekt som ska ”skyddas”/”säkras” framstår olika hot. Hur dessa hot framställs, vilken prioritet de ges samt vilka åtgärder som krävs (enligt säkerhetsaktörerna) avgör hur vida säkerhetsproblemet blir *securitized* eller inte. *Securitization* innebär att en fråga framställs som ett existentiellt hot vilket kräver akuta åtgärder. Detta rättfärdigar handlingar som ligger utanför de ”normala” ramarna och de regler som annars gäller.⁴⁶ Denna process är den högsta nivån på den skala som berör en frågas politiska status. På den lägsta nivån är en fråga icke politiserad och ligger utanför

⁴⁶ Buzan, Wæver & Wilde, 1998, s. 26

den offentliga debatten och något som staten har med att göra. Nästa steg gör en fråga politiserad. Denna är då del av den offentliga policyn och kräver regelbeslut. Ställningen en fråga innehar då den är securitised möjliggör åtgärder och handlingar som annars inte skulle accepterats.⁴⁷

Denna process är beroende av publikens, eller mottagarnas, bemötande och acceptans av frågans framställning. Ifall frågan accepteras som ett sådant stort hot har frågan, och dess objekt, blivit securitized. Om det inte accepteras har enbart ett *securitize move* (uttryck för ett ökande säkerhetsfokus) ägt rum.⁴⁸ Således är retoriken och argumenten kring frågan relevanta för att studera denna process, som är just en ”speech act”.⁴⁹ Konceptet av securitization beskrivs som urskiljbart ”in its usage”⁵⁰ och dess mening innefattas av hur det används implicit på vissa sätt men inte andra.⁵¹

Då primärmaterialet för uppsatsen är begränsat är det inte möjligt att bekräfta en eventuell securitization av hela migrations- eller asylfrågan inom EU. Mottagandet och acceptansen hos åhörarna, av kommissionens förslag, följs inte upp och därmed går det inte att följa hela processen. Dock kan dess framställning och eventuella uttryck för ett ökande säkerhetsfokus bidra till att urskilja om det finns tecken på steg i en sådan riktning.

Säkerhet har en politisk funktion då det korrelerar med mobilisering för en aktör, vanligtvis en stat.⁵² Säkerhet är även starkt kopplat till osäkerhet vilket, i sin tur, är starkt kopplat till hot och svagheter. Beroende av vilken definition en aktörs osäkerhet ges sätts agenda för vilka säkerhetspolicyproblem som finns. Buzan menar att ”worst case view” ofta tillämpas vilket skapar större oro och paranoia och därmed gör hotet till ett större hot än dess egentliga storlek.⁵³

Säkerhetsproblemen hanteras av de säkerhetspolicys som föreslås. Dessa är beroende av hoten som uppstår och svagheten hos staten, eller objektet, för säkerheten.⁵⁴ I vårt fall är den Europeiska Unionen med dess medlemsstater objektet.

En frågas status som säkerhetsproblem är därmed beroende av objektets svagheter, hotets framställning och de föreslagna åtgärderna. Presenteras hotet som existentiellt och påstås

⁴⁷ Ibid, s. 25f

⁴⁸ Ibid, 24f

⁴⁹ Ibid

⁵⁰ Ibid

⁵¹ Ibid

⁵² Buzan, Wæver & Wilde, 1998, s. 4

⁵³ Buzan, 1983 s. 73ff

⁵⁴ Ibid s. 89

kräva akuta och extraordinära medel för att hanteras är frågan som hotet utgörs av på väg mot en securitization. Framställningen utgörs därmed av uttryck för ökande säkerhetsfokus.

Detta teoretiska ramverk kring säkerhet och dess korrelerande process utgör uppsatsens *säkerhetsperspektiv*. Följande perspektiv utgör uppsatsens *rättighetsperspektiv*.

Pirjola studerar EUs migrations- och asylopolicys genom att knyta an till två begrepp; *exkludering* och *inkludering*.⁵⁵ Dessa begrepp ger en tydlig separering av konsekvenserna av de olika prioriteringar som görs inom EU. Mänskliga rättigheter ställs mot statlig suveränitet, eller mot säkerhet, vilket resulterar i policys som prioriterar det ena över det andra och därmed inkluderar eller exkluderar migranter och skyddsbehövande.⁵⁶ Detta perspektiv appliceras för analysen av konsekvenserna av EUs förhållningssätt och är därmed användbart för de två kontextualiserande analysnivåerna. Hur ett eventuellt ökande säkerhetsfokus påverkar de två andra temana för uppsatsen analyseras genom att knyta an till Pirjolas terminologi om inkludering och exkludering.

Pirjola ger en överblick över de tidigare bestämmelserna inom EU, vilka konsekvenser dessa gett för den skyddsbehövande samt använder Gregory Nolls begrepp ”filter” då hon diskuterar vilka steg en skyddsbehövande måste gå igenom, internationellt och nationellt, för att få tillgång till det internationella skydd, som den har rätt till enligt de människorättsåtaganden som det internationella samfundet och EU åtagit sig. Det första steget utgörs av att en människa måste nå EUs territorium. För nästa steg måste denna människa nå asylproceduren för att sedan, i ett tredje steg, få tillgång till skyddet. Pirjola menar att tillgången till skyddet styrs både av EUs universella skydd (genom Genèvekonventionen) och av EUs kontroll. Slutsatserna Pirjola drar är att EU exkluderar asylsökande från att nå de internationella åtagandena.⁵⁷

Arendt kastade ett nytt ljus på de mänskliga rättigheterna då hon problematiserade rättighetsinnehavet i relation till politisk tillhörighet. Hon menade att rättighetsinnehavet, i praktiken, var knutet till den politiska tillhörigheten.⁵⁸ Denna uppsats utgår från Arendts stipulerade definition av vad rättighetsinnehavet *bör* utgå ifrån. Hennes historiska genomgång leder henne till sin slutsats som förespråkar, genom användandet av ”a right to have rights”, univer-

⁵⁵ Pirjola, 2009, s. 353ff

⁵⁶ Ibid

⁵⁷ Ibid

⁵⁸ Arendt, 1951, s. 292

sella och giltiga rättighetsanspråk för alla.⁵⁹ Det är här där denna uppsats tar vid. Detta perspektiv försätter uppsatsen i ett normativt ställningstagande där denna universella aspekt av mänskliga rättigheter ses som rättigheternas faktiska innebörd. Rättighetsinnehavet som en rätt att ha rättigheter i sig självt, utan koppling till sin tillhörighet, är den definition av rättighetsinnehav som denna uppsats normativt förespråkar. Detta perspektiv ger, på så vis, uppsatsen en tydlig position bland tidigare forskning samt en tydligt kritisk position i analysen av EUs förhållningssätt. Detta perspektiv hjälper till att diskutera uppsatsens analysnivåer och frågeställning kring EUs förhållningssätt, i relation till de mänskliga rättigheterna.

Dessa teorier ger rättighetsperspektivet för denna uppsats verktyg för att utskilja de processer som EUs förhållningssätt resulterar i. Detta är en tillgång för uppsatsen för att skapa bredare förståelse för problematiken. Det möjliggör även en djupgående analys då Pirjolas forskning är länken mellan säkerhetsperspektivet och dess konsekvenser. *Vems* säkerhet som räknas för EU går att urskilja med hjälp av Pirjolas perspektiv. *Vems* säkerhet som *bör* räknas (eg. *allas* säkerhet) kan förstås utifrån Pirjolas och Arendts teoretiska ramverk.

3.2 Metod

Idéanalys är samlingsnamnet för de analyser som på ett systematiskt sätt studerar politiska texter, idéanalysen ”avser helt enkelt det vetenskapliga studiet av politiska budskap”.⁶⁰ Denna metodologi är därmed passande för denna uppsats då materialet som analyseras i högsta grad är politiskt. Idéanalysen kan ha tre olika syften: att antingen beskriva, förklara eller ta ställning till ett material.⁶¹ Dessa syften korrelerar med distinktionen mellan den funktionella och den innehållsliga idéanalysen.

Den innehållsliga idéanalysen syftar till att *beskriva* en samling idéer medan den funktionella analysen fokuserar på motiven bakom idéerna, dess spridning eller dess konsekvenser. Då fokus för denna uppsats är att urskilja vilket förhållningssätt som förekommer, är syftet att beskriva materialets innehåll. Visserligen syftar uppsatsen även till att diskutera konsekvenserna av EUs förhållningssätt, men då den förklarande idéanalysen besvarar frågor om varför

⁵⁹ Ibid s. 296f

⁶⁰ Beckman, 2005, s. 9-11

⁶¹ Ibid, s. 14

något inträffat är inte denna analys aktuell för denna uppsats.⁶² Likaså syftar uppsatsen till att visa hur EUs förhållningssätt tyder på några identifierade teman eller faktorer, vilket innehållsanalysen bidrar till att urskilja. Innehållet i materialet måste synliggöras för att kunna diskutera detta och därmed är det inte motiven bakom idéerna som är fokus. Inte heller avser jag att ta ställning till hållbarheten av argumenten i materialet, vilket kan utgöra en del av denna beskrivande analys⁶³. Syftet är att urskilja, tolka och beskriva innehållet i materialet, innehållsanalysen möjliggör detta. Innehållsanalysen som används för denna uppsats är kvalitativ. Den avser inte att kvantitativt räkna ord, vilket också är ett verktyg för innehållsanalysen.⁶⁴

Politiska budskap betraktas som en samling argument och innehållsanalysen avser att beskriva, och tolka, innebörden i materialet.⁶⁵ Denna beskrivande analys svarar på frågor om vad något är, vilket mitt syfte med uppsatsen är.⁶⁶ Vad EUs förhållningssätt präglas av vad analysen avser att urskilja, och därmed visa hur EUs förhållningssätt tyder på de identifierade temana eller faktorerna.

Kontextens betydelse är beroende av uppsatsens fokus och frågeställning. Då avsikten är att förstå varför ett visst budskap är framträdande är kontexten avgörande.⁶⁷ Då detta inte är avsikten med denna uppsats, förminskas kontextens betydelse för innehållet. Kontexten är dock viktig för förståelsen av materialet. Den behandlar uppsatsens situation och de händelser som materialet är relaterat till. Den är dock inte avgörande för att urskilja de budskap, idéer eller förhållningssätt som uttrycks. Likaså är uppsatsen inte tydligt aktörscentrerad, då allt material är producerat inom EU. Tidsperioderna har inte heller som syfte att enbart påvisa en skillnad mellan tidpunkterna, utan fungerar som en ram för att ringa in den senaste tidens förhållningssätt. Istället fokuserar uppsatsen på de idéer som framträder, den är idécentrerad. Det är den innehållsliga idé-dimensionen som är uppsatsens fokus.

Den beskrivande innehållsanalysen drar slutsatser om ett material.⁶⁸ Den avser att skapa fördjupad förståelse om ett budskap eller en ståndpunkt och behöver därför relatera, eller jämföra, innehållet i materialet till något annat för att kunna dra några slutsatser. Den teoretiska

⁶² Ibid, s. 80

⁶³ Ibid, s. 13

⁶⁴ Bergström & Boréus, 2012, s. 50

⁶⁵ Beckman, 2005, s 12f

⁶⁶ Ibid, s. 80

⁶⁷ Ibid, s. 15f

⁶⁸ Ibid, s. 49

och metodologiska kopplingen är betydande för innehållsanalysen, då det teoretiska perspektivet formar vad som är studeras i materialet och hur materialet har lästs. Således krävs analysredskap som inkorporerar det teoretiska perspektivet i metodologin. Ett sådant analysredskap kan utgöras av en *analysapparat*.⁶⁹ Denna formulerar vad i materialet som är av intresse för uppsatsen. Analysapparaten för innehållsanalysen utgörs antingen av dimensioner eller idealtyper. Dimensioner särskiljer olika delar i ett material, medan idealtyper sammanfogar beståndsdelar till en sammanhållen ståndpunkt.⁷⁰ Då mitt syfte inte är att till exempel urskilja idealtyper av securitization i EUs material är detta verktyg inte aktuellt för denna uppsats. Istället använder jag mig av dimensioner. Jag urskiljer delarna av EUs material som korresponderar med uppsatsens identifierade teman.

Analysapparaten fungerar som en referensram för uppsatsens analys och fångar upp de idéer i innehållet som berör uppsatsens analysnivåer och frågeställning. Analysapparaten avser därmed att urskilja förhållningssättet inom EU kring de tre identifierade temana.

Säkerhetsperspektivet fokuserar på positionen säkerhet ges. Vad denna säkerhet ställs mot, och innebär, för EU är relevant för att förstå relationen mellan säkerhet och migration. Andra frågor som analysapparaten utgår ifrån är; Hur beskrivs situationens prioritet? Hur starkt är behovet av lösningar? I vilket sammanhang lyfts situationen och dess prioritet? Vad framstår som ett hot? Hur framställs hotet/hoten? Vilken position/prioritet ges hotet/hoten? Blir hoten säkerhetsproblem?

Hur migration framställs, och vad migration framställs i relation till, är väsentligt för att förstå EUs egen ingång i frågan. Vilken betydelse migration ges av EU och vilka uppdelningar och definitioner som kategoriserar migranter likaså. Sammanhanget kategorierna av migranter ges påverkar dess betydelse. Hur ställs kategorierna i relation till säkerhet? Hur ser relationen ut kategorierna emellan?

För att urskilja betydelsen av EUs externa dimension tar analysapparaten fasta på följande frågor; Var (i fysisk mening) ligger fokus i materialet? Vilka antaganden görs om de regionala aktörerna och deras ansvar? Hur ser relationen mellan inom-EU och utom-EU ut? Vilken inverkan/påverkan vill EU ha i regionen? Hur speglas denna utvidgning av EUs intressen och förhållningssätt? Vilken roll ges säkerhetsaspekterna?

⁶⁹ Ibid, s. 19f

⁷⁰ Ibid, s. 28. *Samt mer om dimensioner*: Bergström & Boréus, 2012, s. 156f

Hur dessa aspekter samverkar sinsemellan och i relation till Pirjolas perspektiv om inkluderande och exkluderande processer ställer analysapparaten följdfrågor till de ovan nämnda aspekterna. Vem som inkluderas och exkluderas beroende av sammanhang, innebörd, betydelse och relation till EU urskiljer dessa processer. Svaren och slutsatserna av dessa frågor kopplas sedan samman och diskuteras i relation till varandra. Dessa slutsatser betraktas sedan i ljuset av universella rättigheter, där alla har en rätt till rättigheter. Hur förhåller sig slutsatserna till detta? Hur stort utrymme ges varje människas rätt till rättigheter, i förhållande till definitioner, utvidgning och säkerhet?

4 Forskningsläge

Under 1940-talet var de internationella säkerhetsstudierna ett oberoende fält för civil expertis. Innan dess hade militären haft den relevanta kunskapen om säkerhetsfrågorna och säkerhetsstudierna. Militären hade således ett tolkningsföreträde gällande säkerhetsproblematik. Det nya konceptet under 40-talet ledde till en kamp mellan de politiska och de akademiska sfärerna för att få influera säkerhetspolicyn. Under 1970-talet gavs de internationella säkerhetsstudierna egna formaliserade institutioner och de studerades inom enskilda ämnen. Under 1980 och 1990 framkom ”nya” teorier, härledda ur fredsforskning och policy-studier. Jef Huymans var en av dessa forskare. Säkerhetsforskningen vidgades sedan ytterligare efter 2001, till att inkludera bland annat klimatfrågor.⁷¹ Säkerhetsproblem har traditionellt sätt sammanfogats med militära frågor och därmed centrerats kring militär och stat. Vid sidan av dessa ”traditionalister” har ”widerners” försökt utvidga förståelsen och konceptet till att beröra fler domäner.⁷² Efter 2001 var denna utvidgning ett faktum.⁷³

Buzan och Wæver har haft stort inflytande över säkerhetsstudierna, och har lagt mycket av den grund som senare forskare har byggt vidare på. Deras teoribildning om *securitization* är frekvent använd i forskningen kring EUs policys och program som rör migrations- och asylfrågor.

Huymans är en av de forskare som angripit EU och deras säkerhetsförståelse. Han tar Buzan, Wævers och Wilds terminologi och teoretiska ramverk vidare i ett mer precist sammanhang. Huymans har analyserat några av EUs tidigare bestämmelse och har redogjort för ett framträdande säkerhetsfokus kring migrationsfrågorna. Migration framställs, och ses, enligt Huymans, som en fara eller ett hot mot det inhemska samhället, dess stabilitet, välfärd och den offentliga ordningen. Genom denna process kopplas migration och asyl ihop med terrorism, transnationella brott och gränskontroll. Denna säkerhetsdiskurs, denna securitization, klargör Huymans, anläggs inte av några få aktörer inom EU utan är ”a structural effect of

⁷¹ Wæver, Ole. "Towards a Political Sociology of Security Studies." *Security Dialogue* 41, no. 6 2010, s. 649-658.

⁷² Buzan, 1983, s. 2 *se även*; Buzan, Wæver & Wilde, 1998, s. 1

⁷³ Wæver, 2010, s. 656

a multiplicity of practices”.⁷⁴ Det vill säga, av flera olika praktiker av flera olika aktörer. De policys som antas inom EU är, enligt Huymans, en reaktion på de problem som EU upplever. Säkerhetsproblemen triggas således säkerhetspolicys.⁷⁵

Andra som diskuterat denna process och detta fokus är Pieter Bevelander och Bo Petersson. De identifierar ett *crisis nexus*, en koppling mellan krisen och den irreguljära migrationen. De menar att identiteten för irreguljära migration kopplas samman med organiserad brottslighet, terrorism och mänsklig trafficking. De identifierar därmed också en riktning mot securitization.⁷⁶ Ytterligare forskare, på samma tema, är Didier Bigo och Petra Bendel. Bigo diskuterar konstruktionen av migration som ett hot då denna migration vuxit fram som ett ”globalt säkerhetsproblem” samt diskursen om ”illegal migration”.⁷⁷ Liknande frågor berörs av Bendel, som utvärderar Haagprogrammet och landar i en slutsats om att gränskontroller, sanktioner mot mänsklig trafficking och återvändningspolicys fortfarande är ”... the most important bricks in the walls of “fortress Europe”, a fortress that seems tempted to extend its walls even beyond its own borders”⁷⁸. Dessa åtgärder från EU är således, enligt Bendel, de viktigaste orsakerna till att ”murarna” runt EU finns kvar. Bendel menar även att EU är intresserade av att utvidga dessa murar ytterligare.

Denna expansion har även studerats av andra forskare. Georgia Papagianni har analyserat den ”övergripande strategin för migration och rörlighet” (Global Approach to Migration and Mobility, GAMM) och menar att den partnerskap som GAMM inför med tredjeländer reproducerar ojämlika maktförhållanden mellan EU och dessa stater. Papagianni menar även att säkerhetsaspekterna är fokus och att EU;

... seem to focus largely on the externalisation of the implementation of border management to third countries, since instead of targeting the source of the problem they target its mere symptoms, i.e., the inability of third countries to manage their borders.⁷⁹

⁷⁴ Huymans, 2000, s. 758

⁷⁵ Ibid s. 757

⁷⁶ Petersson, Bo & Bevelander, Pieter, ”Crisis and Migration” [Elektronisk resurs] : Implications of the Eurozone crisis for perceptions, politics, and policies of migration, Nordic Academic Press, 2014, s. 52 ff

⁷⁷ Bigo, Didier. "Chapter 5: Migration and security." i Controlling a New Migration World, s. 121-149, Taylor & Francis Ltd/Books, 200, s. 121f

⁷⁸ Bendel, Petra. "Immigration Policy in the European Union: Still bringing up the walls for fortress Europe?." Migration Letters 2, no. 1, 2005 s. 30

⁷⁹ Papagianni, Georgia. "Forging an External EU Migration Policy: From Externalisation of Border Management to a Comprehensive Policy?." European Journal Of Migration & Law 15, no. 3, 2013, s. 295

Externaliseringen av EUs gränskontroller har därmed tredjeländerna som måltavla vilket, Papagianni menar, inte följer människorättsliga garantier.⁸⁰

Daniel Wunderlich är ytterligare en forskare som studerat den externa dimensionen av EUs migrationspolitik genom att fokusera på GAMM. Wunderlich menar, bland annat, att rädslan inför den irreguljära migrationen skapar en föreställning om att asylanspråk är en illegitim metod som används av ekonomiska migranter. Slutsatsen som Wunderlich framför är att EUs restriktiva politik och kontrollmekanismer har negativa implikationer för migranter och flyktingars rättigheter och skydd. Dessa rättigheter kompromissas bort.⁸¹

Denna korta genomgång av tidigare forskning är enbart en liten del av all forskning som rör säkerhet och EUs förhållningssätt till migrations- och asylfrågor. Ytterligare två forskare är dock viktiga att nämna för denna uppsats.

Peo Hansen har analyserat EUs migrationspolitik sedan 1950-talet. Hans analys är omfattande och rekommenderas för den som är intresserad av en fördjupning. Några av de aspekter Hansen diskuterar är dock viktiga att lyfta här. Han menar att den fria rörligheten, i och med Schengenområdets skapande, separerade den inre rörligheten från det migrationspolitiska området.⁸² Hansen poängterar också att 10 000 människor omkom vid Medelhavet mellan 1993-2003⁸³ att EUs handlingar har direkt påverkan i detta område. Följande citat klargör vad EUs gränskontroll och gränsbevakning leder till och skapar;

I takt med att EU intensifierar ”kampen mot den illegala invandringen” och bygger ut den militariserade gränsbevakning i Medelhavet söker människor som lider under fattigdom, krig, förtryck och andra umbäranden allt mer riskabla vägar till EU. För dessa människor är nämligen i princip alla reguljära, eller legala, vägar sedan länge stängda.⁸⁴

Således finns en koppling mellan denna gränsbevakning (som FRONTEX utgör) och de liv som tas i Medelhavet. Hansen förtydligar även den begränsade möjligheten för laglig tillgång

⁸⁰ Papagianni, 2013, s. 295ff

⁸¹ Wunderlich, Daniel. "Towards Coherence of EU External Migration Policy? Implementing a Complex Policy." *International Migration* 51, no. 6 (December 2013), s. 34ff

⁸² Hansen, 2008, s. 22

⁸³ *Ibid*, s 13

⁸⁴ *Ibid*, s. 14

till att söka skydd i EU. Hans diskuterar även externaliseringen av EUs migrationspolitik vilken han menar syftar till att tredjeländer ska ta mer ansvar och bidra till EUs ”kamp”.⁸⁵

Leonhard den Hertog har gjort omfattande forskning kring denna fråga på en juridisk nivå. Denna forskning rekommenderas också för vidare fördjupning. Hertog menar att den externa dimensionen av EUs migrationspolitik har vuxit fram på grund av missnöje mot de försök som gjorts för att kontrollera migrationen. Han menar att denna externalisering leder till att EU kan intervensera närmre ”källan” och att den syftar till att försöka minska antalet migranter som fysiskt anländer till EU. Dock poängteras att denna dimension är mer omfattande än så, och att den är ”... the object of diverging interests and discourses...”⁸⁶ Således förs en kamp även kring vad den externa dimensionen ska innefatta och beröra.

Hertog diskuterar även rätten att söka asyl och menar att denna begränsas av EUs externa dimension. Han poängterar även att de irreguljära vägarna är de enda tillgängliga vägarna till säkerheten innanför EU. Detta på grund av de väldigt hårda visumkraven EU ställt upp – framförallt gentemot länder där ett stort antal asylsökande kan antas komma.⁸⁷

Hertog klargör även att de människorättsliga bestämmelserna och lagarna gäller för EU externt. Då EU intervenerar utanför sitt eget territorium, men ändå har effektiv kontroll över en individ (till exempel vid återvändande) är EU subjekt under människorättsregimen.⁸⁸

Min uppsats positionerar sig nära dessa tidigare forskare då vi diskuterar ungefär samma frågor och aspekter. Min uppsats är dock mer normativ och knyter samman de tre aspekterna, för ett nytt material.

⁸⁵ Ibid, s. 156

⁸⁶ Hertog, Leonhard den, ”The rule of law in the external dimension of EU migration and asylum policy: organizational dynamics between legitimation and constraint”, Wolf Legal Publishers (WLP), Oisterwijk, 2014, s. 11

⁸⁷ Ibid, s. 176f

⁸⁸ Ibid, 2014, s. 180ff

5 Analys

Nedan följer en analys av de olika teman som identifierats för uppsatsens analysnivåer. För att främja en tydligare överblick och en djupare förståelse analyseras dessa teman först separat och sedan sammanfattande och delvis relaterade till varandra. Citaten är direkta, ingen översättning har gjorts av mig.

5.1 Migration: Definitioner och förhållningssätt

Betydelsen av migration för EU har ändrats efter att Schengenområdet skapades.⁸⁹ Denna fria rörlighet inom unionen har skapat en uppdelning och separering av rörligheten för olika kategorier av människor. Följande citat är hämtat ur ett avsnitt om organiserad rörlighet, och speglar denna separering;

The EU's external borders serve to protect and to ensure a smooth passage for EU citizens and their family members, and for all third country nationals who come to the EU under the agreed rules.⁹⁰

Rörligheten över gränser för dem som är inkluderade i eller tillhörande EU omnämns inte som migration. Dessa passerar gränserna och kategoriseras under rörlighet. Således är det människor som inte är medborgare, medborgares familjer eller följer reglerna som är migranter. Migranter är således alla som är utanför EU och inte innefattas av regelverket.

Dessa migranter separeras och kategoriseras sedan sinsemellan. De övergripande, och återkommande kategorier som kan utskiljas ut materialet är *lagliga, olagliga och skyddsbehövande migranter*. Min avsikt är att i denna analys visa denna uppdelning och förtydliga vad de olika kategorierna innebär och betyder för EU.

Kommissionen lyfter den lagliga migrationen i följande sammanhang;

⁸⁹ Ibid, s. 5f

⁹⁰ PM3, s. 10

EU:s politik för att organisera och underlätta laglig migration och rörlighet inom ramen för den övergripande strategin för migration och rörlighet utgår från grundtanken att arbetsgivarna ska ges större möjligheter att rekrytera de mest lämpade personerna på den globala arbetsmarknaden.⁹¹

Denna lagliga migration utgår därmed från ett fokus på arbete. Detta fokus är ständigt återkommande, vilket fler citat kommer att visa. Innan dess vill jag dock poängtera det nära sammanhang som den lagliga migrationen rörligheten ges.

Följande citat inledde ett avsnitt om laglig migration.

A rational migration policy should recognise that migrants can bring economic dynamism and new ideas and help create new jobs. Migrants can also help fill gaps in the labour market that EU workers cannot, or do not wish to fill, and contribute to addressing the demographic challenges that EU faces.⁹²

I det sammanhanget är det tydligt att denna lagliga migration är inriktad på arbete och på att gynna de intressen som EU identifierar. Kommissionen föreslår åtgärder för den lagliga migrationen som framför allt berör arbetsmarknaden, forskare, studenter och företag.⁹³ Argument för denna form av migration, vilket synliggör EUs intressen berör bristen på arbetskraft och den sjunkande andelen arbetsföra EU-medborgare.⁹⁴

EUs och Europas intressen styr därmed migrationen. Den lagliga migrationen utgörs främst av arbetskraft vilket EU är i behov av, och därmed är det detta behov som ska fyllas.

Denna lagliga migration ställs i relation till den irreguljära migrationen i följande citat; ”Möjligheterna att migrera under säkra förhållanden undergrävs av dem som agerar utanför lagens rāmärken”⁹⁵. Denna olagliga migration är ett problem för den lagliga migrationen, som ju EU har ett intresse för. Denna kallas irreguljära migration och kopplas samman med smuggling, trafficking och organiserade kriminella nätverk.⁹⁶ Denna irreguljära migration ska förhindras, stoppas och förminska. Den omnämns i följande sammanhang; ”preventing irregular migration”, ”fight against illegal migration” och ”fight against irregular migration”.⁹⁷

⁹¹ PM2, s. 12

⁹² PM3, s. 12

⁹³ PM2, s. 12f

⁹⁴ PM2, s. 2 samt PM6

⁹⁵ PM2, s. 16

⁹⁶ PM3, s. 5 & 7, PM4, s. 5 & 8, PM5, s. 1 & 2, PM2, s. 5 & 7

⁹⁷ PM4, s. 7, PM1, s. 3, PM5, s. 11

Således är inställningen från EUs sida negativ till denna migration och något som sammankopplas med säkerhetsproblem och hot (mer om detta under 5.3 Säkerhet och Migration).

Situationen för vissa medlemsstater beskriver kommissionen enligt följande; ”more directly exposed to massive arrivals of irregular migrants and, to a limited extent, of persons in need of international protection”⁹⁸. Kommissionen preciserar därför att EU ska; ”prevent large number of economic migrants crossing the borders irregularly”⁹⁹. En stor del av dessa irreguljära migranter verkar vara ekonomiska migranter, vilka inte har rätt att uppehålla sig, eller anlända, till EU. I ett annat meddelande definierar kommissionen explicit irreguljära migranter som; ”economic migrants trying to cross EU borders illegally”¹⁰⁰. Därmed bekräftas att den irreguljära migrationen är olaglig och utgörs av ekonomiska migranter. Dessa irreguljära migranter ”... should be returned to their countries of origin”¹⁰¹. EU vill inte ha dessa irreguljära migranter närvarande inom EU. Den irreguljära migrationen sammankopplas med brottslighet och ges en negativ framställning, vilket följande citat visar; ”Organised crime is responsible for trafficking in human beings or facilitating irregular migration...”¹⁰². Brottslighet är orsaken till att irreguljära migranter når EU och brottslighet är inte något EU uppskattar. De föreslår därmed flertalet åtgärder som ska stoppa och förhindra denna brottslighet, till exempel genom att utvidga FRONTEX mandat att intervensera längre ut och genom att förstöra smugglarnas båtar.¹⁰³ Denna migration ska därmed förhindras så att färre irreguljära migranter når EU. Dessa migranter är enligt EU enbart ekonomiska migranter, vilka inte har rätt att uppehålla sig inom EU.

Dock framkommer en intressant aspekt av EUs förhållningssätt till denna migration då kommissionen tydliggör vad EU måste göra gällande arbetsmarkandsfunktionerna; ”... must take greater efforts to recognise the formal qualifications of migrants, whether already legally present or newly arrived.”¹⁰⁴ Att de lagligt närvarande migranternas kvalifikationer ska beaktas är inte något underligt, vilket tidigare diskussion visat. Det intressanta är att de nyanlända migranterna, vilkas lagliga eller olagliga närvaro inte preciseras och därmed inte är relevant, ska ges större uppmärksamhet. Har dess migranter kvalifikationer som korrelerar med ar-

⁹⁸ PM3, s. 3

⁹⁹ PM3, s. 3

¹⁰⁰ PM3, s. 3

¹⁰¹ PM3, s. 5

¹⁰² PM3, s. 7

¹⁰³ PM8

¹⁰⁴ PM3, s. 12

betsmarknadens intressen (och därmed EUs intressen) ska dessa tas i beaktning och således ska dessa migranter, tidigare omnämnda som ekonomiska migranter utan rätt att stanna i EU, få stanna – om det gynnas EUs intressen.

Likaså är det intressant att EU förtydligar och beaktar att människor som stannar i EU längre än deras visum tillåter är; ”... contrary to common perception, the main source of irregular migration in the EU.”¹⁰⁵. Den irreguljära migrationen relateras, trots detta, främst till brottslighet, smugglare och ekonomiska migranter, när dess främsta orsak egentligen är en annan.

Den tredje kategorin som identifierats är människor som är skyddsbehövande. Dessa innefattas både av flyktingar och av människor som söker asyl. Kommissionen klargör att EU;

Managed and orderly arrival on the territory of the Member States of persons *justifiably* (min kursivering) seeking asylum, with a view to providing legal and safe access to protection, whilst simultaneously deterring human smugglers and traffickers.¹⁰⁶

De som rättfärdigat söker asyl ska ges säker och juridisk tillgång till det internationella skyddet. För att göra detta måste EU alltså veta om någon med rätta söker asyl innan de tillhandahåller detta skydd lagligt och säkert till dessa personer. Detta citat visar även på den nära relationen och kopplingen mellan människor som söker detta skydd och den olagliga migration som EU vill förhindra. Nästa citat gör denna koppling ännu tydligare;

Legitimate measures introduced to curb irregular migration and protect external borders should avoid preventing refugees’ access to protection in the EU while ensuring a respect for fundamental rights of all migrants.¹⁰⁷

Att tillgången till skyddet eventuellt kompromissas bort, avseende den irreguljära migrationen och de externa gränserna, ska enbart undvikas. Skyddet är nära knutit till de övriga åtgärder som EU tar – för att gynna sina intressen – vilket klargör att gränserna dem emellan är tunna.

Asylsökande skiljs från irreguljära migranter på följande sätt; ”Asylum seekers are not irregular migrants and have the right to remain on the territory of an EU Member State during the period of the asylum application.”¹⁰⁸. Och flyktingar är; ”those granted protection”¹⁰⁹. Således ges dessa två kategorier större tillgång till och inkludering inom EU. Asylsökande

¹⁰⁵ PM3, s. 10

¹⁰⁶ PM1, s. 10-11

¹⁰⁷ PM1, s. 3

¹⁰⁸ PM5, s. 1

¹⁰⁹ PM5, s. 1

framträder dock också i nära relation med säkerhetsproblematik. Deras fingeravtryck ska användas för att "... prevent, detect or investigate the most serious crimes, such as murder, and terrorism"¹¹⁰. Denna kontrollmekanism hos EU vittnar om att det finns eventuella risker med dessa asylsökande, att de kan vara kriminella. Asylsökande porträtteras därmed som ett eventuellt hot, då de sammankopplas med ovanstående brott.

Dessa tre kategorier av migranter är de som ges störst fokus, mest uppmärksamhet och åtgärderna riktas in gentemot. Dessa kategorier, dess innebörd och relation sinsemellan är relevant att ha med sig vidare i analysen.

5.2 Utvidgning av migrationskontroll

Material från alla tre tidsperioder vittnar om ett stort fokus kring samarbete med tredjeländer. Detta samarbete ikläds olika namn - ibland partnerskap, ibland dialoger.¹¹¹ Oavsett vilket innefattar dessa samarbeten några av de åtgärder som EU ska ta för att hantera migrations- och asylfrågorna.

Kommissionen menar att tredjeländerna bör ta fler åtgärder gällande övervakning av sina gränser och kuster, kontrollmekanismer och åtgärder mot den irreguljära migrationen.¹¹² Samarbetet beskrivs som "one of the most effective ways to prevent persons from attempting to enter the EU through irregular channels"¹¹³. Då EU strävar efter att förhindra denna migration, förstår vi också vikten av samarbetet med tredjeländerna då dessa är ett av de mest effektiva sätten att göra detta på. Stort fokus läggs därmed på åtgärderna som är belägna utanför EUs eget territorium. Således menar kommissionen att EU ska intervensera även utanför sitt eget territorium, och sin egen jurisdiktion.

Följande citat ger ytterligare förtydliganden kring vad som ska ske utanför EUs territorium; "... efforts to facilitate access to protection outside the territory of the EU."¹¹⁴. Således ska tillgången till skyddet ökas utanför EU. Hur kommissionen menar är dock inte självklart. Detta förtydligande kom ur följande påstående;

¹¹⁰ PM5, s. 4

¹¹¹ *Bland annat* PM2 & 3 & PM5

¹¹² PM1, s. 9f, PM4, s. 6f, PM3, s. 15f, PM2

¹¹³ PM4, s. 5

¹¹⁴ PM1, s. 3

Legitimate measures introduced to curb irregular migration and protect external borders should avoid preventing refugees' access to protection in the EU while ensuring a respect for fundamental rights of all migrants.¹¹⁵

Tillgången till skyddet ska, enligt kommissionen, inte kompromissas bort på grund av de åtgärder som tas å den irreguljära migrationens och de externa gränsernas vägnar. Därmed ska skyddet tillhandahållas utanför EU, enligt kommissionens logik. Antingen menar dem att det ska finnas en möjlighet att få tillgång till EUs skydd utanför EU för att sedan få komma till EU. Eller, så menar dem att skyddet *istället* ska ges utanför EU. Utvidgningen av skyddet utanför EU ges betydande uppmärksamhet; ”EU bör öka samarbetet med relevanta tredjeländer för att **förstärka deras asylsystem och nationella asyllagstiftning**”¹¹⁶. Det faktiska skyddet ska därmed utökas utanför EUs territorium, så att större möjlighet till skydd ges där. Ett sådant scenario förminskar antalet migranter som anländer inom EUs territorium, och således behöver EU hantera färre antal människor, och tillhandahålla skyddet för färre personer. Vidare, i ett annat meddelande från kommissionen, ska tredjeländerna utveckla ”properly functioning asylum and migration systems”¹¹⁷. Dessa återkommande faktorer ger den andra förklaringen (som skissades ovan) mer trovärdighet. Således antyder kommissionen att skyddskapaciteten ska ökas utanför EU. Likaså framhävs åtgärder kring tredjeländernas kapacitet att hantera återvändningen av irreguljära migranter.¹¹⁸ Således ska denna återvändning ske redan utanför EUs territorium så att dessa irreguljära migranter inte ens når EU och EUs egna gränser.

Tredjeländernas förhållningssätt till migrationsfrågan orsakar, enligt kommissionen, den uppstådda situationen i Medelhavet och de problem som EU står inför. Följande citat bekräftar detta; ”As long as countries of origin and transit do not take action to prevent these desperate trips, people continue to put their lives at risk.”¹¹⁹. Det är därmed dessa länders bristande aktioner för att förhindra resorna som är orsaken till att människor råkar illa ut eller dör i Medelhavet. Dessa länder framställs därmed som (delvis) ansvariga för situationen. Troligtvis är det på grund av detta förhållningssätt hos kommissionen, som många av åtgärderna fokuserar på tredjeländernas åtgärder och handlingar.

¹¹⁵ PM1, s. 3

¹¹⁶ PM2, s. 18

¹¹⁷ PM4, s. 6

¹¹⁸ PM4, s. 9

¹¹⁹ PM7

EUs lösningar och åtgärder sträcker sig utanför deras eget territorium och de anklagar andra länder för att vara (delvis) bidragande och orsakande till situationen i Medelhavet. Därför ska dessa länder ta ett större ansvar för situationen. Dessa länder är även en faktor som påverkar de intressen EU har. Dessa länder är länken för EU att adressera orsakerna till att människor migrerar, orsakerna till den irreguljära migrationen och för att öka kontrollen och övervakningen över de människor som förflyttar sig.

Dessutom, ska tillgången till skyddet och skyddet i sig självt utökas utanför EU. Denna aspekt kan tänkas positiv då det är många människor som är i behov av skydd och ett större skyddsnät ger fler människor tillgång till skyddet. Dock är det problematiskt, då EUs lösningar gällande det internationella skyddet framförallt, och nästan uteslutande, behandlar skyddet utanför EU. Det är där de flesta åtgärderna ska tas, det är där de största ansträngningarna ska läggas och EUs eget ansvar, att utöka skyddet inom sitt eget territorium, ges avsevärt mindre uppmärksamhet.

Dessa aspekter speglar EUs utvidgning av sin kontroll och övervakning. Likaså speglar det ett förhållningssätt som möjliggör att färre migranter når EUs egna gränser. Antingen ska de skickas tillbaka redan i tredjeländerna utanför EU, eller så ska de erbjudas skydd i dessa tredjeländer. Följaktligen tycks EU vilja ha färre migranter till EU och utökar således sin inverkan i regionerna utanför EUs gränser. Denna utvidgning expanderar EUs makt och EUs förhållningssätt till migration även utanför EUs eget territorium. Dock är det viktigt för sammanhanget, att ta i beaktning att EU inte expanderar sitt eget skydd utanför, utan där ska någon annans skydd byggas ut. EU ska enbart påverka ett större område, de ska inte ta ansvar för de människor som befinner sig där. Avståndet till EU, och EUs kontroll, ska ökas. Detta leder till att migranter i länderna utanför EU ändå påverkas av EU och EUs förhållningssätt.

5.3 Migration och säkerhet

I materialet från 2011 (period ett) beskrivs migrations- och asylsituationen som en press och ett tryck ("pressure") för medlemsstaterna.¹²⁰ Kommissionen föreslår lösningar som kan "han-

¹²⁰ PM1, s. 3, PM3, s. 7

tera några av de gemensamma utmaningarna och problemen”¹²¹. Migrationsfrågorna är således utmaningar och problem för EU och dess medlemsstater, då de utsätts för denna påtryckande och pressande situation. Följande citat förklarar målbilden för den övergripande strategin för migration och rörlighet och bidrar till att skapa en problem-bild av migrationen:

För att EU ska kunna utnyttja de potentiella fördelarna av en väl hanterad migration och bemöta de utmaningar som förändrade migrationstrender för med sig måste unionens policyram anpassas.¹²²

Hanteras migrationen väl finns potentiella fördelar för EU, enligt kommissionen. Följaktligen borde en icke välhanterad migration sakna fördelar. Kanske är det denna icke välhanterade migration som leder till pressen hos medlemsstaterna? Om det saknas fördelar bli migrationen således enbart ”extra arbete” för EU och medlemsstaterna, som de inte tjänar något på. Således blir migrationen ett problem för unionen, om den inte hanteras väl. Följande citat förtydligar vikten och prioriteringen av de externa gränserna;

Weaknesses at some sections of the external border undermine confidence in the credibility of the Union’s ability to control access to its territory, and undermine mutual trust.¹²³

Svagheten är därmed ett problem, och ett hot, mot EU som helhet. Starka, och säkra, externa gränser är därmed av stor vikt. Kommissionen säger detta själva explicit i följande citat; ”Effective and credible external borders are essential”¹²⁴. Gränserna är absolut nödvändiga och av extremt stor vikt för unionen. Då hela unionens trovärdighet är beroende av dessa starka gränser, är en rimlig tolkning att allt som riskerar att göra dessa gränser svaga utgör ett hot för EU.

Säkerheten behandlas återkommande i samma sammanhang som den irreguljära migrationen. Här kopplas de båda samman med den organiserade brottsligheten; ”**Säkerhet i bredare bemärkelse** innebär att irreguljär migration även måste ses i ljuset av den organiserade brottsligheten...”¹²⁵ Den irreguljära migrationen innebär en risk för EU och en motsättning mot säkerheten, som aktas högt och ska försvaras. Säkerheten hotas genom denna form av migration och därmed blir denna migration ett säkerhetsproblem för unionen. Kommissionen

¹²¹ PM2, s. 2

¹²² PM2, s. 3

¹²³ PM3, s. 7

¹²⁴ PM3, s. 7

¹²⁵ PM2, s. 16

föreslår även en ”risk-based approach”¹²⁶ till frågorna, vilket förtydligar positionen migrationens ges som en riskfaktor och därmed ett potentiellt problem.

En lösning som kommissionen diskuterar är återinförandet av inre gränskontroller för de medlemsstater som inte upprätthåller starka externa gränser.¹²⁷ Därmed ges en ingång för att undvika och kringgå de bestämmelser som Schengenavtalet har befast.

I materialet från 2013 (period två) beskrivs situationen som pressande, en börda och som en ökande utmaning.¹²⁸ En åtgärd argumenterar kommissionen för på följande vis;

It creates a system to detect early problems in national asylum or reception systems, and addresses their root causes before they develop into fully fledged crisis.¹²⁹

Problemen ska upptäckas tidigt och deras orsaker ska adresseras innan problemen utvecklas till en kris. Migrationen skapar problem hos medlemsstaterna och dessa problem kan leda till en kris. Migrationen har således en hög ställning på skalan som rör säkerhet och måste hanteras, för att undvika en kris.

Migrationsfrågan ska dessutom hanteras genom dialoger om migration, rörlighet och säkerhet. Åtgärderna är även relevanta för säkerhetssektorn, och kommissionen poängterar att det är en kamp mot den irreguljära migrationen.¹³⁰

Materialet från i år (period tre) uttrycker att situationen nu är en krissituation¹³¹, och att omedelbara lösningar¹³² och åtgärder är mer nödvändiga än någonsin.¹³³ Kommissionen har migrationsfrågan som en explicit prioritering.¹³⁴ Avramopoulos lyfter de externa gränsernas säkerhet och flaggar för ett europeiskt gränsvakt-system, då han säger; ”If we want one, we have to create one”¹³⁵, och menar att FRONTEX inte har denna kapacitet.

Positionen som migrationsfrågan får hos kommissionen skiljer sig delvis åt mellan de tre perioderna. Under 2011 var behovet stort, och situationen beskrevs som pressande och några formuleringar antydde att kommissionen identifierade möjliga hot. Under 2013 beskrevs migrationen som att den kunde leda till en kris och säkerhetsaspekterna var mer explicit

¹²⁶ PM3, s. 7

¹²⁷ PM3, s. 8

¹²⁸ PM5, s. 1 & 6

¹²⁹ PM5, s. 4

¹³⁰ PM4, s. 6-8

¹³¹ PM8

¹³² PM7

¹³³ PM6

¹³⁴ PM9

¹³⁵ PM6

närvarande. Nu, under 2015, är situationen uttalat en kris, som är i behov av omedelbara åtgärder och lösningar. Således har migrationsfrågans position stigit på säkerhets- och kris-skalan. Migrationen framställs tydligt som ett säkerhetsproblem och ges därmed även en format-ion som ett hot. Ett hot mot EUs trovärdighet och ett hot mot säkerheten. Situationen är idag, enligt kommissionen, akut och åtgärder måste snabbt mobiliseras. Dessa aspekter klargör att migrationsfrågan och migrationssituationen tydligt orienteras kring ett ökande säkerhetsfokus inom EU. Den ökade prioriteringen och nödvändigheten, under de få år som denna uppsats kan ta i beaktning, tyder på att mottagarna av denna framställning har accepterat säkerhetsuttrycken. Dock kan vi inte säga, utan att veta exakt hur förslagen har mottagits och vilka exakta åtgärder som faktiskt genomförts, om frågan blivit securitized fullt ut. Mycket tyder dock på detta. Vi kan däremot se att framställningen av situationen och dess problematik är uttryck mot ett ökande säkerhetsfokus.

5.4 Sammanfattande analys

Att migration och asyl är extremt politiska ämnen är inget nyhet. Kommissionen förtydligar dock detta själva då de skriver; ”Idag står migrationsfrågorna definitivt högt på den politiska dagordningen”¹³⁶. Frågorna och temat är, redan i sitt utgångsläge, politiserade. Säkerhetsaspekterna av dessa frågor ges även en betydande uppmärksamhet och många av åtgärderna som presenteras avser att skydda EU från de risker, problem och hot som migrationen kan föra med sig. Kommissionen framställer den irreguljära migrationen som ett säkerhetsproblem. De framställer asylsökande som en risk och ett eventuellt hot. Och situationen som helhet, porträtteras som ett hot mot de externa gränserna – och därmed mot säkerheten innanför EUs gränser och mot EUs trovärdighet. Genom denna framställning skapas en hotbild av många av dem som kommer utifrån. Situationen ges en hög prioritering och många av lösningarna speglar att situationen är akut, eller en kris. Dessutom visas ett tydligt exempel på en invit ifrån kommissionen som avser att kringgå de regler och bestämmelser som idag gäller.¹³⁷ Samtliga av dessa faktorer speglar en stark riktning mot en *securitization* av frågan inom EU.

¹³⁶ PM2, s. 2

¹³⁷ Denna invit har accepterats, vilket EUs direktiv om återinförda inte gränskontroller klargör: Europaparlamentets och rådets förordning, nr 1051/2013, 22 oktober 2013

Flera uttryck för ett ökande säkerhetsfokus framkommer i materialet. Dessa säkerhetsuttryck blir dessutom mer explicita, direkta och av större ”kaliber” då materialet närmar sig nutid, vilket tyder på att dessa tidigare uttryck har accepterats av åhörarna.

EUs definition av migration skiljer sig ifrån den som jag har utgått ifrån. Migration för EU är enbart den förflyttning som sker utifrån och inåt. Vilket EUs tidigare definition också klargjorde. Förflyttning inom EU är därmed inte migration i EUs ögon. Detta inbegriper enbart rörlighet. Rörlighet framstår som positivt och viktigt för EU och ges därmed en betydligt positivare innebörd än migration. Denna aspekt är väsentlig att nämna i relation till den lagliga migrationen. Denna tycks EU vilja benämna i nära sammanhang med rörligheten, vilket ännu tydligare visar EUs separering mellan lagliga och olagliga migranter.

Säkerhetsprocessen och dess fokus är nära sammankopplat med innebörden och förhållningssättet mot de olika kategorierna av migranter. Då den illegala migrationen ska förebyggas och minskas, framställs den också som ett av de problem som EU måste skydda sig ifrån. Dess negativa innebörd och dess olagliga betydelse korrelerar med starkare medel för att förhindra den.

Den migration som EU däremot är intresserad av är den som gynnar EUs egna intressen. Dessa människor ges en större möjlighet och få tillgång till EU och inkluderas därmed i en högre utsträckning. Dock gör dessa människor det enbart på EUs villkor. En intressant aspekt som lyftes i analysen är de människor som nyligen anlant till EU (med ospecificerat resesätt) med kvalifikationer som är intressanta för EU. Dessa, eventuellt irreguljära, migranter faller därmed inom ramarna för vad EU har ett intresse av och således inkluderas även dessa människor, med passande kvalifikationer, i en högre utsträckning. De som ska nå EU är framförallt de som uppfyller den europeiska arbetsmarknadens behov. Här ska fler åtgärder – knutna till EUs eget territorium – införskaffas och arbetas fram.

Genom ett ökat samarbete med tredjeländer ska situationen, präglad av dess säkerhetsfokus, hanteras. Större ansvar ska tas i dessa tredjeländer, enligt EU. Här, utanför EUs territorium ska större skyddskapacitet skapas (vilket leder till att tillgången till skyddet expanderas), fler irreguljära migranter ska skickas hem (vilket medför att färre irreguljära migranter når EU) och större övervakning och kontroll ska införas. Denna hantering präglas av det förhållningssätt EU har till migration. EUs säkerhetsfokus utvidgas således till dessa tredjeländer. EU vill därmed utöka samarbetet på ett sätt som gynnar deras eget intresse. Vad ett sådant samarbete, implicit, betyder är att färre människor når EU. Färre människor som vill söka om regionalt skydd, färre människor som har rätt till det regionala skyddet och färre människor som

ankommer irreguljärt. Anledningen till detta är att dessa människor ska hanteras redan utanför EU. Antingen får de stanna där, eller så ska de skickas tillbaka därifrån. EUs önskan och intresse av att återvändningen ska ökas och förbättras redan i tredjeländerna, utanför EU, gör att exkluderingen sker ännu tidigare. De människor som då tvingas återvända ges en ännu mindre möjlighet till skydd i EU, de ges en ännu mindre tillgång till EU. Detta bidrar till att EU försvårar, förhindrar och nästintill omöjliggör tillgången till, och inkluderingen inom, EU. Framförallt för dem som reser irreguljärt. EUs ökande säkerhetsfokus präglar därmed deras förhållningssätt gentemot hanteringen av migrationen. Likaså utvidgas detta förhållningssätt till länderna utanför EU.

Genom detta arbete med tredjeländer utvidgar EU sin kontroll över Medelhavet vilket också innebär att de avser att intervensera i andra länder. De arbetar för att lägga över ett större ansvar på tredjeländer. Därmed avser EU att expandera och utvidga sitt förhållningssätt även utanför sin egen jurisdiktion. De vill utöka sitt inflytande, sin makt och sin påverkan för att gynna sina egna intressen. Dock vill de inte utvidga det skydd som innefattas (eller borde innefattas) av jurisdiktionen. EUs egna gränser ska förbli intakta, för att skydda sin säkerhet, sina intressen och sin trovärdighet. Samtidigt ska förhållningssättet gentemot migration med de åtgärder som därtill medföljer även gälla på andra sidan av Medelhavet. Med en sådan expansion exkluderas ännu fler människor från tillgången till EU. Övervakning, och gränsbevakning ska införas ännu längre ut, utanför EU, så att EU har ännu större kontroll över situationen och de människor som berörs. Skyddet och tillgången, å andra sidan, begränsas och förminskas på grund av detta. Med andra ord är det ännu fler människor som exkluderas.

6 Slutsats

Utgångspunkten för denna uppsats var att EUs förhållningssätt till migrations- och asylfrågan har konsekvenser för människors tillgång till sina rättigheter. Tre teman identifierades, för olika analysnivåer, för att kunna synliggöra dessa processer av exkludering, kopplat till EUs ökande säkerhetsfokus.

En av dessa nivåer berörde riktningen mot ett ökande säkerhetsfokus av frågan, vilket också utgjorde uppsatsens konkreta frågeställning; *Hur speglar EUs förhållningssätt gentemot migration en riktning mot en securitization av migrations- och asylfrågan?* För att kunna besvara denna fråga inriktades analysen mot att bland annat identifiera och urskilja eventuella hotbilder, sammanhanget mellan migration och säkerhet, vilken roll och prioritet säkerheten gavs och vad som framställdes som ett problem eller ett hot gentemot denna säkerhet.

Säkerheten gavs ett högt värde, en hög prioritering, då den likställdes med exempelvis EUs trovärdighet. Säkrandet av de externa gränserna beskrevs som essentiella och stort fokus lades på att skydda dessa gränser. Den irreguljära migrationen framställdes som ett problem, en risk, och till och med ett hot mot dessa gränser och EUs säkerhet. Förhindrandet av denna form av migration är en kamp för EU, då de återupprepade gånger skriver; ”Fight against irregular migration”. Att detta motstånd beskrivs som en kamp tyder på en stark handlingskraft och mobilisering från EUs sida. Situationen beskrevs återkommande som pressande, som en utmaning och som ett problem. Den gavs också en högre prioritering i materialet från period 3, då situationen explicit beskrivs som en kris och lösningarna beskrivs som mer och mer akuta. Samtliga av dessa faktorer, framställningar och sammanhang vittnar om ett ökande säkerhetsfokus och en riktning mot securitization. Vi har identifierat ett flertal uttryck för ökande säkerhetsfokus i materialet, vilka gissningsvis har accepterats av de tidigare materialets åhörare då situationens prioritet har skruvats upp.

Analysen speglade flera av de aspekter av EUs migrationspolitik och förhållningssätt som tidigare forskare har identifierat. Detta är kanske inte en stor överraskning, då denna forskning är så omfattande som den är. Dock är det problematiskt då det tyder på att de trender som tidigare identifierats fortfarande existerar. EUs ökande säkerhetsfokus och därmed

konstruktionen av migration som ett säkerhetsproblem överensstämmer med både Huymans samt Bevelanders och Peterssons forskning. Denna konstruktion visade även sig påverka de två andra analysnivåerna.

EUs säkerhetsfokus var nära knutet till uppsatsens första analysnivå (hur EUs definition av migration och migranter bidrar till att människor exkluderas) och påverkade således konsekvenserna av de olika definitionerna och kategoriseringarna av migranter. För denna nivå krävdes det att vi identifierade EUs förståelse av migration, deras definitioner och vilken relation EU hade till dessa kategorier av migranter.

Rörlighet var ett begrepp som användes för att beskriva de förflyttningar som skedde inom EU och i linje med EUs regelverk. Denna förflyttning gavs en mer positiv position än de förflyttningar som benämndes som migration, vilka var de som kom utifrån och in till EU. Denna definition överensstämde med den som tidigare presenterades. Den lagliga migrationen kopplades framförallt samman med arbete och utgjordes enbart av de människor som passade in för EUs egna intressen. Den lagliga migrationen framställdes som närmre sammankopplad med rörligheten. Dessa människor är därmed inkluderade i en högre utsträckning. Dessa ges större tillgång till EUs territorium, både fysiskt och konceptuellt.

EUs säkerhetsfolks präglade framför allt EUs förhållningssätt gentemot irreguljära migranter. Den irreguljära migrationen gavs en explicit egen kategori och framställdes i relation till smuggling, organiserad brottslighet och som motsättning mot EUs säkerhet. Likaså framställdes den som ett hinder mot den lagliga, som EU i sin tur var intresserad av. Denna irreguljära migration ska, enligt EU, förhindras, stoppas och förminska. Den framställdes som oönskad från EUs sida. Dessa människor ska därmed förhindras från att nå EUs territorium. Detta tyder på att denna kategori av människor tydligt exkluderas från EUs intressen, territorium och skydd. Konsekvensen blir att dessa människors tillgång till EU begränsas.

Den irreguljära migrationen hade troligtvis funnits som kategori även utan EUs tydliga säkerhetsfokus. Vad dess definition egentligen innefattar är att dessa människor inte har rätt att anlända, eller befinna sig, inom EUs externa gränser. En sådan kategori av människor är en följd av att det finns regler för vistelse inom ett visst territorium. Vad EUs säkerhetsfokus bidrar till är att denna kategori av människor så tydligt framställs som ett hot. Dessa människor försätts därmed i en väldigt negativ position och ges ingen tillgång till EU (varken fysiskt eller konceptuellt) då deras närvaro ska förhindras.

Ett perspektiv som saknas från EUs sida är den universella giltigheten hos de mänskliga rättigheterna. Universella rättigheter gäller för alla människor, inklusive de som ankommer

irreguljärt. Då EU har lagstadgat om en rätt till asyl kräver detta att en rätt till en prövning också innefattas. Annars saknas en länk mellan skyddet och de människor som eventuellt är i behov av det. Därmed bör varje människa ha rätt att söka asyl. Att EU menar att dessa irreguljära migranter ska skickas tillbaka, snabbt och effektivt, utan att precisera att dessa människor har rätt att först få sin sak prövad innebär en kränkning. De inget utrymme att förtydliga deras syfte med att vara där. EUs sammanförande av irreguljära migranter och ekonomiska migranter förhindrar övriga migranter och eventuella skyddsbehövande från att framföra sina avsikter. EUs förhållningssätt osynliggör därmed andra kategorier av migranter än de ekonomiska. Denna exkludering har således stor påverkan för de människor som berörs. Inte enbart då deras tillgång till skyddet begränsas, utan också då deras rättigheter fråntas dem – av EU. Att EU ändå propagerar för att deras åtgärder och hantering av migrationsfrågan är human och i linje med de mänskliga rättigheterna¹³⁸ är en framställning som de vill ge, och en etikett de gömmer sig bakom, vilket Pirjola också klargör.¹³⁹ Hur vida återvändningspolicyn är människorättsligt korrekt är av mindre betydelse i detta sammanhang, då människors rättigheter kompromissats bort redan innan, då de kan tänkas vara tvungna att återvända utan att ha gjort någon prövning. Denna kompromiss är densamma som Wunderlich identifierat.

Likaså framställdes de irreguljära migranterna i nära relation till de skyddsbehövande, vilket var den tredje kategorin av migranter. Denna nära koppling riskerar att utestänga skyddsbehövande från deras tillgång till skyddet. Då de irreguljära migranterna ska skickas tillbaka riskerar eventuellt skyddsbehövande, som också finns bland dessa irreguljära migranter, att också skickas tillbaka utan att ges någon prövning av deras skyddsgrunder. Dessa nekades därmed sin tillgång till skyddet då deras tillgång till EUs territorium, för att söka skydd, förhindras. Dessa skyddsbehövande kompromissas därmed bort i EUs försök att skydda sina gränser och sin säkerhet. Denna aspekt är dock närvarande i materialet och kommissionen påpekar att denna tillgång till skyddet ska finnas för de som har rätt till den. Kommissionen missar dock kärnan i problematiken med ett sådant förhållningssätt. Om EU ska upprätthålla rätten till asyl i EU, måste länken mellan människorna och skyddet finnas. Således exkluderar EUs förhållningssätt de eventuellt icke-skyddsbehövande, men som ändå bör ha en rätt att söka om asyl. Likaså exkluderas de som inte vet om de har rätt till asyl. Var, när, hur, och vem avgör – på ett rättssäkert och människorättsligt korrekt sätt – vem som ska ges till-

¹³⁸ *bland annat* i PM4, s. 3

¹³⁹ Pirjola, 2009, s. 359ff

gången? De begränsar vem som ges denna tillgång inom EU när alla människor har rätt till grundläggande rättigheter, när alla människor bör ha en rätt att söka asyl. EUs ökande säkerhetsfokus leder därmed till att exkluderingen till EUs territorium och EUs skydd ökas, och riskerar att även exkludera skyddsbehövande från deras rätt till skydd.

Då EUs separering mellan människorna som förflyttar sig (migration, enligt min definition) är omfattande och har betydande konsekvenser för vissa av dessa människor, är de inkluderande och exkluderande processerna av stor vikt. Vems säkerhet EU avser att skydda är därmed säkerheten för dem som lagligt befinner sig innanför EUs gränser. Till dessa människor hör EU-medborgare med familjer, tredjelandsmedborgare som uppfyller de restriktiva visumkraven¹⁴⁰, de människor som faller inom EUs egna intressen och, de få, skyddsbehövande som beviljas regionalt skydd. De människor, vars säkerhet inte är prioriterad av EU, är alla övriga kategorier av migranter (min definition) och de tredjelandsmedborgare som inte uppfyller visumkraven. Denna skarpa distinktion framhäver tydligt vem som EU kan tänka sig att prioritera, vem som har en betydelse för EU och vem som EU vill skydda.

Denna problematik rörande säkerhet och exkludering är dessutom nära sammankopplat med EUs utvidgning av sin kontroll – vilket är uppsatsens andra analysnivå. Hur EUs externa dimension av migrations- och asylfrågan påverkar människors tillgång till EU utgjorde fokus. För denna diskussion krävdes beaktanden av konsekvenserna av EUs utvidgade kontroll och intervention i tredjeländer i relation till EUs säkerhetsfokus, i form av inkludering och exkludering.

I materialet framkom ett stort fokus på vad som skulle göras utanför EU. Tredjeländer ansågs behöva ta ett större ansvar, tredjeländer skulle göra mer. Tredjeländer skulle förhindra den irreguljära migrationen, och skulle tillhandahålla ett återvändande för ett större antal irreguljära migranter. Samtliga av dessa åtgärder som skulle tas i tredjeländerna ligger i linje med de intressen som EU har, vilka speglades av ett ökande säkerhetsfokus. Skyddet skulle utvidgas inom tredjeländerna, vilket betyder att färre människor behöver söka sig vidare till EU för att få tillgång till detta skydd. Ett ökad återvändande utanför EU betyder att färre människor, som saknar rätt att stanna i EU, anländer till EU. Att den irreguljära migrationen ska stoppas utanför EU betyder att färre irreguljära migranter anländer till EUs territorium. Således syftar EU till att hantera de problem som de själva identifierat utanför sin egen jurisdiktion. På vis blir avståndet ännu längre till EU för de människor som faller inom kategorierna för dessa

¹⁴⁰ Hertog, 2014, s. 176f samt: Hansen, 2008, s. 14

åtgärder. Tillgången till skyddet i EU blir även mer begränsat, mer exkluderande, då EU utvidgar sina kontrollmekanismer och sin övervakning även på andra sidan Medelhavet. Även om det är EUs förhållningssätt som utvidgas och därmed ”EU” som når dessa migranter redan på andra sidan Medelhavet, är den fysiska tillgången till EU och dess skydd, utom längre räckhåll för dessa människor.

Denna utvidgning påverkar den lagliga migrationen, och dessa människor, i en mindre utsträckning då dessa människor är av intresse för EU, inom deras eget territorium. Denna utvidgning har dock stor påverkan på de övriga två kategorierna.

Hansens och Hertogs forskning vittnar om att de legala vägarna till EU är enormt begränsade och nästintill obefintliga (utom för de som lyckas inkluderas enligt de restriktiva visumkrav som EU ställt upp).¹⁴¹ Om de legala vägarna är starkt begränsade, och exkluderande, tyder detta på att människor som är skyddsbehövande också tvingas ta dessa irreguljära vägar. Då den irreguljära migrationen ska förhindras och de irreguljära migranterna ska stoppas eller skickas tillbaks redan utanför EU gör detta att skyddsbehövande människors tillgång och inkludering också förhindras. Således leder utvidgning av EUs kontroll till att EU indirekt, och direkt, inte upprätthåller tillgången till att söka asyl i EU. Det vill säga den länk som finns mellan människor och den lagstadgade rättigheten, att söka asyl. Att detta är paradoxalt och utgör en människorättskränkning är därmed framträdande.

Ett möjligt argument från EUs sida berör faktumet att skyddskapaciteten och därmed tillgången till skyddet ska utökas i länderna utanför EU. Därmed ges människor en möjlighet att söka om skyddet. Denna aspekt är relevant att diskutera. Även om skyddet möjligtvis expanderas, expanderas inte tillgången till skyddet inom EU eller tillgången till EU. Skyddet expanderas utanför EU (med hjälp av EU) vilket är positivt ur ett människorättsligt perspektiv. Bättre med utökat skydd någonstans än inget utökat skydd alls. Problematiken kvarstår dock. EU utvidgar inte sitt eget skydd, de utökar inte tillgången till skyddet inom EU och de ökar inte inkluderingen av skyddsbehövande. Då det internationella skyddet är infört inom regionen EU, bör detta skydd gälla och verka även där. Inte enbart genom att EU ser till att det internationella skyddet finns i en annan region.

Det blir tydligt att EUs prioriteringar hänger samman med EUs egna intressen. Denna faktor är problematisk utifrån de mänskliga rättigheterna som allmängiltiga och universella. Hur detta påverkar asylrätten har redan diskuterats. Men hur detta påverkar rättigheterna, i sig

¹⁴¹ Hertog, 2014, s. 176f samt: Hansen, 2008, s. 14

självt, är också väsentligt att nämna. Då dessa rättigheter kompromissas bort, inte tillhandahålls och därmed inte uppfylls förminskas deras kraft och genomslag. Då människorättskränkningarna som EU bidrar till fortsätter att äga rum tyder det på en låg prioritering för dessa rättigheter. Det tyder på att människor inte, i sig själva, har en rätt till dessa rättigheter. Dessa rättigheters varande är beroende av en auktoritet som tillhandahåller, eller tillgodoser människor dessa rättigheter. Det är denna problematik Arendt identifierar historiskt – vilken verkar kvarstå än idag. Dessa rättigheter är beroende av tillhörandet. Då EUs exkludering av människor är omfattande leder det till att tillgången till EU begränsas. Då tillgången till EU begränsas leder det till att tillhörigheten till EU också begränsas. Således förlängs också avståndet mellan många människor och deras rättigheter, då EU står som tillhandahållare av rättigheterna för dessa människor. Varje människas rätt att ha rättigheter är den prioritering som EU, ur ett människorättsligt perspektiv, borde göra och arbeta för.

Att EUs förhållningssätt har konsekvenser för människors rättigheter och därmed för de mänskliga rättigheterna är numera något absolut. De teman som identifierats för uppsatsens analysnivåer och frågeställning klargör detta. Dessa temans samverkan är ytterligare bevis för ett sådant påstående. EU har därmed en stor roll kring att situationen vid Medelhavet ser ut som den gör. Dessa brister undergräver därmed EUs trovärdighet som en aktör som står upp för dessa människorättsliga värden. Således har EU även en möjlighet att förhindra detta – på ett sätt som inte fortsätter att bidra till, eller utgörs, av ett ökande säkerhetsfokus som leder till människorättskränkningar.

Dessa teman identifierar problematiska delar i den komplexa helhet som migrations- och asylfrågan utgörs av. Dessa delar är dock högst relevanta för frågan som helhet och visar tydligt vilken roll och påverkan EU har i Medelhavet idag. EUs ökande säkerhetsfokus och medföljande exkludering begränsar människor tillgång till EUs regionala skydd. Denna exkludering leder till att människor frånges sina rättigheter och till att avståndet mellan människor och deras universella rättigheter blir längre. Denna exkludering leder dessutom till att EU bidrar till direkta människorättskränkningar. Detta har starka konsekvenser för människor och det har även tydliga implikationer på de mänskliga rättigheternas genomslag. EU kompromissar bort och nedprioriterar dessa rättigheter vilket gör att dess egentliga universella verkan inte finns. Människor har inte, i sig själva, en *rätt till rättigheter*. De tillhandahålls rättigheter av auktoritära institutioner, i detta fall EU, som tydligt prioriterar sina intressen. Konsekvenserna av EUs förhållningssätt gentemot de mänskliga rättigheterna är därmed ett faktum – De respekteras inte till fullo som allmängiltiga och universella.

Framtida forskning bör fortsätta granska EUs förhållningssätt, direktiv, regler och policy för att synliggöra vilka prioriteringar som görs inom Unionen. Likaså bör framtida forskning analysera den nya handlingsplan som EU antagit i maj i år.¹⁴²

¹⁴² European Commission - Press release, "Managing migration better in all aspects: A European Agenda on Migration", Brussels, 13 May 2015

Referenser

Forskningsläge

- Bendel, Petra. "Immigration Policy in the European Union: Still bringing up the walls for fortress Europe?." *Migration Letters* 2, no. 1, 2005
- Bigo, Didier. "Chapter 5: Migration and security." i *Controlling a New Migration World*, s. 121-149, Taylor & Francis Ltd/Books, 2001
- Hansen, Peo, "EU:s migrationspolitik under 50 år: ett integrerat perspektiv på en motsägelsefull utveckling", uppl.1, Studentlitteratur, Lund, 2008
- Hertog, Leonhard den, "The rule of law in the external dimension of EU migration and asylum policy: organisational dynamics between legitimation and constraint", Wolf Legal Publishers (WLP), Oisterwijk, 2014
- Huysmans, Jef. "The European Union and the Securitization of Migration." *Journal Of Common Market Studies* 38, no. 5, 2000
- Papagianni, Georgia. "Forging an External EU Migration Policy: From Externalisation of Border Management to a Comprehensive Policy?." *European Journal Of Migration & Law* 15, no. 3, 2013
- Petersson, Bo & Bevelander, Pieter, "Crisis and Migration" [Elektronisk resurs] : Implications of the Eurozone crisis for perceptions, politics, and policies of migration, Nordic Academic Press, 2014
- Wunderlich, Daniel. "Towards Coherence of EU External Migration Policy? Implementing a Complex Policy." *International Migration* 51, no. 6 (December 2013)
- Wæver, Ole. "Towards a Political Sociology of Security Studies." *Security Dialogue* 41, no. 6 2010, s. 649-658.

Metod

- Beckman, Ludvig, "Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer", Santérus, Stockholm, 2005
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.), "Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys", [utök.] uppl.3, Studentlitteratur, Lund, 2012

Primärmaterial

- Avramopoulos Dimitris, "on a new European Agenda on Migration", Migration orientation debate, 4 mars 2015

Europeiska kommissionen, ” Commission makes progress on a European Agenda on Migration”, Bryssel, 4 mars 2015

Europeiska kommissionen, ” Communication on migration”, COM(2011) 248 final, Bryssel, 4 maj 2011

Europeiska kommissionen, ” En övergripande strategi för migration och rörlighet”, KOM(2011) 743 slutlig, Bryssel, 18 november 2011

Europeiska kommissionen, ”EU action in the fields of migration and asylum”, MEMO, Bryssel 9 October 2013

Europeiska kommissionen, ”Joint Foreign and Home Affairs Council: Ten point action plan on migration”, Luxemburg, 20 april 2015

Europeiska kommissionen, ” on the work of the Task Force Mediterranean”, COM(2013) 869 final, Bryssel, 4 december 2013

Europeiska kommissionen, ”Policy Plan on Asylum, An integrated Approach to protection across the EU”, COM(2008) 360 final, Bryssel, 17 juni 2008

Europeiska kommissionen, ”Statement on developments in the Mediterranean”, Bryssel, 19 april 2015

Sekundärmaterial

Amnesty International, ”EU: Europas ledare måste öppna ögonen”, Publicerad: 22 april 2015

Amnesty International, ”Lives adrift Refugees and migrants in peril in the central Mediterranean”, september 2014, Index: EUR 05/006/2014

Convention Relating to the Status of Refugees, *189 UNTS* 137, 22 april 1954

Council of the European Union, Brussels, 17409/13, 5 december 2013

Council Regulation (EC) No 2007/2004, 26 oktober 2004

Council Regulation (EC) No 539/2001, 15 mars 2001

Dagens Nyheter, ” Fler än 900 befaras döda efter ny flyktingkatastrof”, publicerad: 19 april 2015, skriven av: Katarina Lagerwall, Clas Svahn, Peter Loewe och Juan Flores

Europaparlamentets och rådets förordning, nr 1051/2013, 22 oktober 2013

European Commission, Department, ”Migration and Home Affairs”

European Commission - Press release, ”Managing migration better in all aspects: A European Agenda on Migration”, Brussels, 13 May 2015

- European Union Charter of Fundamental Rights, (2000) *OJEC C 364/1*, 7 december 2000
Europeiska Kommissionen, EU Immigration Portal, Glossary, sökord: ”immigration”,
”migrant” och ”refugee”
- Europeiska kommissionen, ”A common European Asylum System”, Home Affairs, Luxem-
bourg: Publications Office of the European Union, 2014, ISBN 978-92-79-34626-2
- Europeiska kommissionen, ”Insyn i EU-politiken: Invandring och asyl”, Luxemburg: Europé-
iska unionens publikationsbyrå, 2014, ISBN 978-92-79-42306-2
- Europeiska kommissionen, ”Insyn i EU-politiken: Gränser och Säkerhet”, Luxemburg: Euro-
peiska unionens publikationsbyrå, 2014, uppdaterades senast nov 2014, ISBN 978-92-
79-41700-9
- Europeiska kommissionen, Migration and Home Affairs, ”A common European Asylum Sy-
stem”, senast uppdaterad: 2 april 2015
- Europeiska kommissionen, Migration and Home Affairs, ”Global Approach to Migration and
Mobility”, senast uppdaterad: 13 april 2015
- Frontex, ”annual risk analysis”, Warsaw, Risk Analysis Unit , maj 2014, ISBN 978-92-
95033-81-8
- Human Rights Watch, ”The EU Stands By as Thousands of Migrants Drown in the Mediter-
ranean”, 25 februari 2015, publicerad i: Quartz skriven av: Benjamin Ward
- International Organization for Migration, ”Fatal Journeys, Tracking Lives Lost during Migrat-
ion”, 2014, ISBN 978-92-9068-698-9
- Kommissionens ordförande, Juncker Jean-Claude, ”A New Start for Europe: My Agenda for
Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change”, Strasbourg, 15 July 2014
- Svenska Akademien, Svenska Akademiens ordbok, sökord ”migration” och ”migrera”
- Svenska Dagbladet, ” Båt kapsejsad i Medelhavet - upp till 900 flyktingar överbord”, public-
rad: 19 april 2015, skriven av: Anna de Lima Fagerlind
- Svenska Dagbladet, ” Medelhavets flyktingkatastrof förvärras”, publicerad: 15 april 2015,
skriven av: Gunilla von Hall
- Sveriges Radio, ”Lampedusa "en skam för EU”, publicerad: 10 oktober 2013, skriven av: Jens
Möller
- Sveriges Riksdag, EU-upplysningen, ”EU Kommissionen”
- Sveriges Riskdag, EU-upplysningen, ”Schengen och fri rörlighet för personer”, senast uppd-
terad: 7 maj 2015

Sydsvenskan, ”Dödens hav’ ska upp på EU-ledarnas bord”, publicerad: 7 oktober 2013, senast hämtad: 28 maj 2015

UNHCR, ”Fler än 50 miljoner människor på flykt i världen”, publicerad: 19 juni 2014, webbandsvarig: Ulrika Forsberg

UNHCR, ” Joint statement on Mediterranean crossings”, Press Releases, 23 april 2015, uttalande gjort av: Peter Sutherland, António Guterres, William L. Swing och Zeid Ra'ad Al Hussein

Teori

Arendt, Hannah (1951) “The Decline of the Nation-State and the End of the Rights of Man” ur *The Origins of Totalitarianism* (kap 9)

Buzan, Barry, ”People, states and fear: the national security problem in international relations”, Wheatsheaf, Brighton, 1983

Buzan, Barry, Wæver, Ole & Wilde, Jaap de, ”Security: a new framework for analysis”, Lynne Rienner, Boulder, Colo., 1998

Pirjola, Jari, ” European Asylum Policy – Inclusions and Exclusions under the Surface of Universal Human Rights Language”, *European Journal of Migration and Law* 11, 347–366, 2009